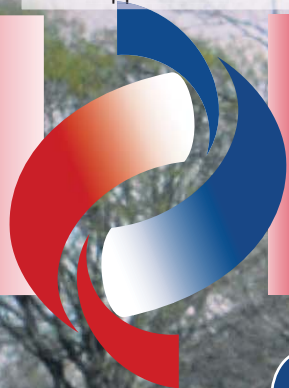

ГОДИНА XLV ● БРОЈ 3 ● БЕОГРАД, 1. МАРТ 2014. ● ИЗЛАЗИ ЈЕДНОМ МЕСЕЧНО

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Пензионери чија примања нису виша од 24.170 динара могу до 16. марта да се пријаве за бесплатну рехабилитацију у бањама и РХ центрима

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ПОЧЕЛО ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА БАЊЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЖЕНА

Вечита борба за равноправност

Међународни дан жена, Осми март, слави се широм света, а настао је као дан борбе за економску, политичку и социјалну равноправност жена и мушкараца. Иако је од првих корака у борби за права и једнакост жена прошао читав век, чињенице говоре да борба и даље траје. Према последњем годишњем извештају Светског економског форума, генерално гледано, разлике у положају мушкараца и жена делимично су смањене у 2013. години у односу на претходне, али је напредак спор. Извештај показује доступност образовања и здравствене заштите женама, али и могућности за њихово

средини листе је по питању учешћа жена у образовању (55) и економији (59), док је у случају здравствене заштите међу најгорима (111).

Подаци из извештаја такође говоре да се по стопи писмености жена Србија налази на 74. месту, а по једнакости плата за исти рад на 78. У 29 одсто компанија жене су међу власници-

изједначиле. Јаз у зарадама између мушкараца и жена варира широм Европе, па је тако мањи од 10 одсто у Словенији, Пољској, Италији и Луксембургу, док у Великој Британији, Словачкој, Чешкој, Грчкој, Немачкој, Аустрији и Естонији премашује 20 процената.

Разлике у зарадама између мушкараца и жена постоје упр-

Европски дан једнаких плата

Европска комисија је 5. марта 2011. покренула први Европски дан једнаких плата. У питању је годишњи догађај који има за циљ подизање свести о томе да разлика у платама између жена и мушкараца још постоји и да жене за исту зараду треба да раде дуже од мушкараца. Његов датум варира сваке године, у зависности од просечног јазза у зарадама између жена и мушкараца у ЕУ.

учешће у политичком и економском животу, и на основу ова четири критеријума извршено је рангирање земаља.

Србија се по родној равноправности налази на 42. месту од укупно 136 држава. То је помак набоље за осам места у поређењу са 2012, када се наша земља први пут нашла у овом извештају. Најбољи пласман заузима у погледу учешћа жена у политици (39. позиција), на

ма, док се у само 16 одсто предузећа налазе на руководећим позицијама.

На глобалној листи прво место већ пет година заредом узима Исланд, где су разлике између мушкараца и жена најмање, а за њим следе Финска, Норвешка и Шведска, док је највећи јаз у родној равноправности у земљама Блиског истока и Африке.

Од земаља региона, Словенија је по родној равноправности на 38. позицији, Хрватска заузима 49, Македонија 57, а Албанија 108. место.

Када је реч о земљама Европске уније, статистика показује да жене у просеку зараде 16,2 одсто мање на сат од мушкараца, што значи да годишње треба да раде 59 дана више да би се њихове просечне плате

кос томе што су жене успешније у школи и на факултету. Према подацима из 2012. године, 83 одсто младих жена у ЕУ завршило је најмање средњу школу, у поређењу са 77,5 одсто мушкараца, а оне такође чине и већину универзитетских дипломаца, тачније 60 процената. Чак и са истом факултетском дипломом жене обично имају мање почетне плате од мушкараца, а неке од њих ни касније током каријере не успевају да их сустигну.

Јаз у зарадама, односно мањим примањима током радног века жена нужно доводи и до нижих пензија, а самим тим повећава ризик од сиромаштва у старости – у 2011. години 23 одсто жена старих 65 и више година било је у ризику од сиромаштва, у поређењу са 17 одсто мушкараца.

В. Кадиф

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

И ове године бесплатна рехабилитација пензионера

Очекује се да ће о трошку Фонда у неку од српских бања моћи да оде око 10.500 пензионера свих категорија

Пензионери који у последњих пет година нису користили бесплатну рехабилитацију у некој од бања Србије, моћи ће ове године да конкуришу за место у РХ центрима о трошку Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, саопштено је на седници Управног одбора РФ ПИО. За друштвени стандард пензионера може се користити највише до 0,10 одсто средстава од укупних прихода Фонда по основу доприноса, те је за ову годину Управни одбор за рехабилитацију корисника пензија определио 339,6 милиона динара. Према ценама у бањским лечилиштима очекује се да ће више од 10.500 пензионера моћи да искористи ово право.

Иван Мимић, финансијски директор Фонда, истакао је да је од планираних 339,6 милиона динара 311,3 милиона намењено за финансирање трошкова рехабилитације корисника из категорије осигураника запослених, 25,2 милиона за бивше самосталце и око три милиона за пензионисане пољопривреднике.

– Новина приликом овогодишњег упућивања пензионера у бање је што ће филијале Фонда које не утроше намењена средства моћи да их преусмере оним филијалама које имају више пензионера ко-

Са седнице
Управног одбора РФ ПИО

ји су испунили улове за коришћење рехабилитације, а немају довољно средстава за ту сврху – рекао је на седници УО Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове РФ ПИО.

Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, позвала је чланове УО да се у наредних месец дана организује седница на којој ће се разговарати искључиво о замеркама државног ревизора на рад РФ ПИО. Чланови Управног одбора би том приликом, на основу релевантних података и извештаја о пословању Фонда, могли да се изјасне о томе како Фонд послује, у чијем интересу и

Промена на челу УО Фонда ПИО

На двадесет другој седници УО РФ ПИО за новог председника Управног одбора Фонда изабрана је, као представник Владе у Управном одбору, Ивана Лекић, дипломирани правник, запослена у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. За заменика председника УО изабран је Драгослав Ђукановић, представник асоцијације корисника.

Представници Уније послодаваца у Управном одбору као свог кандидата за председника предложили су Славенка Гргуревећа, али он није добио потребну подршку већине.

које су то неправилности које су апострофирали државни ревизори.

На седници Управног одбора усвојен је и План јавних набавки за ову годину.

В. Анастасијевић

ОБАВЕШТЕЊЕ

Поштовани читаоци,

До сада је наш и ваш лист „Глас осигураника“ уредно два пута месечно стизао на ваше адресе. Пошто је лист, као што вам је познато, бесплатан, због трошкова штампања и дистрибуције морали смо да променимо периодичност излажења и да уместо досадашња два издајемо само један број месечно (последњег дана у месецу). Ову одлуку нисмо донели лако, али је потребно да и ми дамо свој допринос штедњи. Тираж листа остаје непромењен, па ће сви који су га до сада примали, свој примерак „Глас осигураника“ редовно добијати и убудуће.

Надамо се да ћете имати разумевања за ову одлуку.

Редакција

На основу члана 7 Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – пречишћен текст (Службени гласник РС, 15/2012, 17/2013 и 12/2014),

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање расписује

О Г Л А С

за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2014. годину

1. Право на бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, који имају пребивалиште на територији Републике Србије и чија је пензија за јануар, односно фебруар нижа од износа просечне пензије у Фонду, односно од 24.170,00 динара.
2. Право да се јаве на оглас имају пензионери из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредници, који, осим пензије која је нижа од наведеног износа, немају друга лична примања. Право да се јаве на оглас имају и пензионери који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора, под условом да збир тих пензија (прерачунато по средњем курсу НБС на дан 15. 1. 2014. године 1€ = 115,6494 динара), не прелази износ из тачке 1 овог огласа.
3. Право на коришћење бесплатне рехабилитације имају корисници пензија који то право нису користили у последњих пет година, а корисници пољопривредне пензије, поред наведених услова, морају да имају и најмање 10 година стажа по основу обављања пољопривредне делатности.
4. Уз пријаву, потребно је поднети:
 - пензијски чек за јануар или фебруар 2014. године,
 - доказ о висини пензије остварене по међународним уговорима (извод банке или потврда иностраног носиоца социјалног осигурања),
 - фотокопију личне карте,
 - постојећу медицинску документацију,
 - писану изјаву, на прописаном обрасцу пријаве, о другим личним примањима и о томе да у претходних пет година нису користили рехабилитацију о трошку Фонда.
5. Пријаве се подносе општинским организацијама пензионера, према месту пребивалишта, а корисници са територије АП Косово и Метохија испостави или филијали Фонда у месту пребивалишта.
6. Чланство у пензионерским организацијама није услов за коришћење овог права.
7. Пријаве на оглас могу да се поднесу до 16. марта 2014. године.
8. На утврђени списак корисника пензија који испуњавају услове за упућивање на рехабилитацију може се поднети приговор надлежној комисији у року од осам дана од дана објављивања списка на огласној табли.
9. Комисија из тачке 8 дужна је да у року од три дана размотри поднете приговоре и утврди коначан списак корисника пензија који су остварили право на рехабилитацију и објави га на огласној табли општинске организације корисника пензија, филијале Фонда, односно службе филијале и испоставе.

ПЕНЗИОНЕРИ И ОВЕ ГОДИНЕ
НА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ О ТРОШКУ ФОНДА

Почело пријављивање за бање

Сијаринска бања

Пензионери чија примања нису виша од 24.170,00 динара могу да се пријаве за овогодишњу бесплатну рехабилитацију у бањама и РХ центрима. За ту намену издвојено је 339,6 милиона динара. Новац ће бити распоређен филијалама Фонда ПИО сразмерно броју корисника по општинама на подручју филијале на дан 1. јануара 2012. године. Процењује се да ће ове године у бање о трошку Фонда бити упућено 10.500 пензионера свих категорија: бивших запослених, самосталаца и пољопривредника. Пријаве на оглас могу да се подносе до 16. марта 2014. године.

Најстарији ће пријаве за рехабилитацију у српским бањама и лечилиштима моћи да предају општинским организацијама пензионера на чијој територији живе, а чланство у организацији није обавезно да би корисник могао да конкурише за ову погодност. Услов за све заинтересоване је да им месечна примања не прелазе прописани лимит (као доказ прилаже се пензијски чек), да нису ову могућност користили претходних пет година, као и да немају других прихода. Пензионисани пољопривредници треба да имају најмање десет година пољо-

привредног стажа покривеног доприносима.

Уз пријаву пензионери треба да приложе и медицинску документацију коју имају да би лекарска комисија могла да одреди која им бања највише одговара. Као и прошле године, у оквиру сваке категорије пензионера – запослени, самосталне делатности и пољопривредници – биће прављене посебне листе за старосне, инвалидске и породичне пензионере. Трошкове превоза такође сноси РФ ПИО, а рефундира се цена повратне аутобуске карте од места боравка до бање или цена повратне возне карте другог разреда.

Ранг листе ће бити објављене на огласним таблама општинских организација пензионера и филијала, служби или испостава Републичког фонда ПИО. Уколико неко од пензионера не буде задовољан рангирањем, моћи ће да уложи приговор у року од осам дана од дана објављивања ранг листе на огласној табли. Комисија је обавезна да у року од три дана прегледа све жалбе и сачини коначну ранг листу корисника пензија који ће ове године о трошку Фонда боравити у бањама и лечилиштима Србије.

В. А.

ПОКРАЈИНСКИ ФОНД ПИО ДОБИО
НОВИ СЕРВЕР

За бољу комуникацију и савременије пословање

У циљу осавремењавања пословања Покрајински фонд за пензијско и инвалидско осигурање недавно је добио нови сервер.

– Први разлог због којег је била неопходна набавка новог централног рачунара јесте ниска поузданост у раду постојећег, јер он представља већ застарелу технологију. Такође, и софтвер (програма) који је на садашњем рачунару инсталиран пре 24 године не подржава савремене технологије, те смо имали и ограничену комуникацију са државним и осталим институцијама. Када се заврши инсталирање новог софтвера, имаћемо знатно веће и боље могућности комуникације унутар организационих јединица Покрајинског фонда и Фонда ПИО у целини, као и са другим институцијама. Ту

пре свега мислим на Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и друга министарства, Централни регистар обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО), Пореску управу, Републички фонд за здравствено осигурање, Националну службу за запошљавање итд. Један од разлога за набавку новог сервера је и потреба за већим капацитетима за смештај података, већом процесном снагом и бржом обрадом података – каже Владимир Пуцовски, директор Сектора информационих технологија у Дирекцији ПФ.

Михајло Милићев и Владимир Пуцовски

Према његовим речима, већ је урађена хардверска инсталација основног оперативног система, а сада се врши његово подешавање. Следи пренос свих програма који раде на старом рачунару, њихово превођење и прилагођавање новом окружењу, а затим тестирање рада на новом ИТ систему.

Михајло Милићев, начелник Одељења за послове система и комуникационих мрежа у овом сектору, каже да ће ПФ ПИО сада моћи у реалном времену да размењује податке са Централним регистром и осталим институцијама. Рецимо, тренутно су подаци о обављеној пријави или одјави на осигурање из ЦРОСО доступни корисницима у року од једног до три дана, а применом новог главног рачунара биће видљиви у реалном времену, односно чим се појаве у ЦРОСО, биће видљиви и у бази података Покрајинског фонда ПИО.

Владимир Пуцовски очекује да ће инсталирање свих старих и нових функција овог рачунара бити реализовано до октобра ове године. До тог рока, корак по корак, сукцесивно ће се реализовати одређене функције, тестираће се, а након тога пуштати у рад. Директор ИТ сектора каже да ће корист од инсталирања новог сервера у Дирекцији у Новом Саду веома брзо осетити корисници услуга Фонда ПИО широм Војводине кроз бржи и ефикаснији приступ подацима приликом остваривања својих права из пензијског и инвалидског осигурања.

Мирослав Мектеровић

У БУЏЕТУ НОВОГ САДА ОБЕЗБЕЂЕНА СРЕДСТВА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Различити програми финансирања

Градска управа Новог Сада утрошиће у 2014. години 71 милион динара за спровођење акционог плана запошљавања на основу којег ће послати 320 људи. Према речима Горана Сечујског, члана Градског већа за привреду, постоји могућност да тај број буде и већи ако се кроз ребаланс градског буџета издвоји још новца, у зависности од тога како се ове мере буду спроводиле.

Сечујски је најавио да ће град до краја фебруара, или најкасније почетком марта, стартовати са програмом финансирања стручног оспособљавања приправника, на основу којег ће бити запослено 100 приправника. Предвиђене су и субвенције послодавцима за отварање нових радних места ради запошљава-

ња 50 незапослених. Послодавцима ће за ту намену бити једнократно исплаћено по 200.000 динара, уз услов да у наредних годину дана не могу отпуштати раднике које су запослили по овом програму.

У буџету Новог Сада, према речима Горана Сечујског, издвојено је и шест милиона динара за реализацију јавних радова – као мере активне политике запошљавања, на основу које ће посао добити 40 незапослених.

С друге стране, 25 до 30 људи који не раде а желе да покрену приватни посао, имаће могућност да реализују свој бизнис-план користећи субвенције од града, јер је за ту сврху опредељено седам милиона динара у буџету. Такође, град планира да издвоји још три милиона динара ради помоћи почетницима у бизнису, кроз додатну обуку у области финансија, маркетинга и свега онога што је потребно за покретање и вођење приватног посла.

Град је склопио и споразум са Универзитетом у Новом Саду о реализацији универзитетске праксе студената завршних година, да би стекли радно искуство кроз рад у градским управама и службама, јавним и јавно-комуналним предузећима, установама и организацијама чији је оснивач град, с циљем да им се увећају могућности за проналажење посла када заврше школовање. Да би се смањила незапосленост у граду договорено је и организовање два сајма запошљавања, у сарадњи са Филијалом Националне службе за запошљавање Нови Сад.

М. Мектеровић

РАСПИСАНИ ПОВОЉНИ КРЕДИТИ ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Четири кредитне линије

Покрајински фонд за развој пољопривреде, који је отпочео са радом пре десет година захваљујући донацији Краљевине

Норвешке, омогућио је досадо војвођанским паорима да искористе више од две и по хиљаде повољних кредита за унапре-

ђење производње у својим газдинствима, у укупном износу од око 17 милиона евра. Тако је и ове године Фонд расписао пролећне конкурсе за четири кредитне линије, који трају од 16. фебруара до 15. марта.

Расписани су конкурси за доделу кредита за: набавку нове пољопривредне механизације (погонске, пољопривредне) у 2014. години; за набавку пчелињих ројева, кошница и опреме за пчеларство у овој години; за подизање вишегодишњих засада винове лозе и опреме у виноградарству у 2014, и за набавку нових система за наводњавање.

Предвиђена средства ће се додељивати пољопривредним газдинствима – физичким и правним лицима са подручја АП Војводине, уписаним у Регистар пољопривредних

газдинстава. Кредити ће бити одобрани са каматном стопом, у зависности од кредита, од један до два одсто, и грејс-периодима од шест до 24 месеца до почетка отплате кредита, док се рок за њихову отплату креће и до 48 месеци.

Заинтересовани могу преузети образце пријава за конкурсе у Покрајинском фонду за развој пољопривреде у Новом Саду, у локалним општинским канцеларијама Фонда за развој АПВ, као и на сајту www.fondpolj.vojvodina.gov.rs. Пријаве са траженом документацијом се шаљу искључиво поштом на адресу Покрајински фонд за развој пољопривреде, Булевар Михајла Пупина 6, 21000 Нови Сад, са назнаком „За конкурс“, а додатне информације се могу добити на телефон 021/557-451.

М. Мектеровић

Насиље није приватна ствар

Агресивно понашање бележи у нашој средини стални пораст, па су у порасту и случајеви агресије према старијима. У Србији је 2012. године забележено 9.325 случајева насиља над старима, док је у 2006. тај број био знатно мањи (3.441 случај). Број забележених жртава годишње се повећавао у просеку за 700 до 800. То, додуше, не мора искључиво да значи да се повећало насиље над старима, већ да се повећавао број пријављених случајева.

О насиљу у трећем животном добу нема много података ни у свету. Само један од проблема у вези са насиљем над старима јесте што оно остаје непријављено, а тиме и скривено. Подаци Светске здравствене организације показују да четири до шест одсто старијих трпи неки облик злостављања код куће, али се претпоставља да је много више нерегистрованих жртава насиља. И у развијенијим и богатијим земљама од Србије насиље често остаје непријављено. Тако, примера ради, у Канади, Аустралији и САД подаци показују да су и млађе и старије жене изложене насиљу у породици, али да кад је реч о старијим женама оно чешће остаје непријављено.

Али, ако се о нечему мало говори, ако се нешто дешава у четири зида, често у породици, не значи да то не задире у друштво и да се не може подвести под криминал. Спречавање

насиља мора да се темељи на ширим стратегијама сузбијања дискриминације сваке врсте и социјалног искључивања. Из београдског удружења Amity подсећају да су представници организација цивилног друштва које раде са старима и за старе, а чланице су мреже Хуманас, још 2010. упутили предлог надлежним државним органима да се насиље над старима инкриминише као посебно кривично дело, како би се делотворно превенирало и санкционисали сви облици занемаривања и злостављања старијих особа.

Према једном истраживању у којем су анализирани подаци на основу пријављених случајева насиља над старијим особама у породичном окружењу током 2010. године, више од 75 одсто старијих особа које су биле изложене насиљу у породици су жене, просечна старост старијих који су претрпели насиље у породици је изнад 70 година, а више од четвртине жртава је старије од 80 година.

Докоро се ћутало на ову тему и она је остала у запећку, јер је жртве срамота да пријаве своје најрођеније. Иако насиље начелно можемо описати као физичко, сексуално, психичко или финансијско, и само игнорисање је насиље.

Др Милош Немањић, председник Геронтолошког друштва Србије, каже да је очигледно да су људи, оптерећени дневним

проблемима, готово помирили с тим да живе са насиљем у окружењу. Све више њих је незаинтересовано, равнодушно, али и у страху да предузме нешто, помогне жртви и у ситуацији када то може.

Не само закон, него и друштво би требало да осуди особе које су агресивне, међутим, агресивност се често чак и промовише. Бројна истраживања су показала да не само да постоји веза између количине насиља виђеног на телевизији и касније агресивности посматрача, него да се број агресивних поступака током времена акумулира.

Проблем насиља је толико комплексан да га додатно усложњава то што и када се о њему говори, то се често чини сензационалистички. Написи у дневној штампи попут „Мајци сломио врат да би вратио коцкарски дуг“ (јануар 2014) сведоче о нашој реалности, али узнемиравају, коначно и обавезују да се о насиљу пише другачије и са више одговорности. **Јелена Оцић**

ПРОЈЕКЦИЈЕ СТАНОВНИШТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Демографско старење се наставља

Републички завод за статистику недавно је објавио резултате пројекција становништва за период 2011–2041, које су урађене на основу резултата пописа становништва из 2011. године. Резултати су представљени по старости и полу, за Србију и регионе, а први пут су урађене и пројекције становништва на нивоу општина, односно градова.

Најважнија одлика кретања становништва наше земље у пројекционом периоду јесте наставак процеса депопулације. Наиме, резултати указују да ће у наредних 30 година становништво Србије и даље бити изложено деловању процеса демографског старења. Удео старих је висок и стално расте, док је удео младих низак са тенденцијом даљег пада. Према варијанти у којој се уочава најинтензивнији процес старења, процењује се

да би удео становништва млађег од 15 година опао са 14,4 на 11,7 одсто, док би се учешће старијих од 65 година повећало са 17,3 на 25,2 одсто. Према истој варијанти, удео старих од 80 и више година порастао би са 3,5 одсто на 7,8 одсто, а просечна старост становништва порасла би са 42,1 на 46,5 година. Као неминовно показало се и смањење учешћа радно способног становништва (15–64 године) у укупној популацији, а пад би се кретао између три и 8,2 процента.

Према пројекцијама становништва општина/градова у наредних 30 година, на крају пројекционог периода само у петини општина бележи се популациони раст, при чему се већина тих општина налази на територији Београда. Пројекције, с друге стране, показују смањење броја становника за ви-

ше од 50 одсто у чак десет општина, а изразит депопулациони тренд показују неразвијене општине Црна Трава, Бабушница и Гаџин Хан.

Србија није изузетак када је реч о демографском старењу. Према проценама Светске здравствене организације, између 2000. и 2050. године проценат светске популације старије од 60 година ће се удвоstrучити, тј. пораста са око 11 на 22 одсто, док ће се у истом периоду број људи старости 60 и више година повећати са 605 милиона на чак две милијарде. Прогнозира се и да ће се број људи од 80 или више година готово четворостручити и достићи 395 милиона, па ће на свету бити више људи у осамдесетим или деведесетим годинама него икада раније. **В. Кадиф**

Нове мере на тржишту рада

Србији је потребно више новца за активне мере запошљавања, рекао је државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, Зоран Мартиновић, на семинару Иновативне мере усмерене укључивању различитих рањивих група на тржиште рада. Према речима Мартиновића, те групе у Србији су бројне. У њих је убројао младе (око 200.000 младих до 30 година у Србији је незапослено), као и неквалификоване који чине око трећину регистрованих на евиденцији за незапослене, и старије раднике који остају без посла као вишкови. Зоран Мартиновић је навео да је у 2014. за локалне самоуправе предвиђено пола милијарде динара за мере за смањење незапослености, али да ће исплата бити одложена до окончања избора.

Представници служби за запошљавање и надлежних министарстава Шведске, Француске и Румуније пренели су колегама из Србије искуства својих земаља. Боља сарадња институција, подстицање иновација и усмеравање на јасно одређене циљне групе, само су неке од препорука.

Трибина о матерњем језику у Новом Саду

Генерална скупштина Унеска прогласила је 1999. године 21. фебруар за Дан матерњег језика. Поводом тог дана Центар за родне студије и Филозофски факултет у Новом Саду организовали су трибину „Нормирање родно осетљивог језика“, с циљем да се афирмишу права на матерњи језик и да се пронађу нормативна решења за употребу родно осетљивог језика. На трибини су представљене пре-

поруке Покрајинског омбудсмана за примену родно осетљивог језика у службеној употреби, као и анализа употребе родно осетљивог језика у медијима.

Трибини су, између осталих, присуствовале Даница Тодоров, заменица покрајинског омбудсмана за равноправност полова, и Свенка Савић, професорка у Центру за родне студије у Новом Саду.

Подршка будућим предузетницима

У оквиру програма „Започни сопствени посао“, незапослени Крагујевчани који желе да отпочну приватни посао и ове године могу да очекују финансијску подршку Градске управе.

Појединачни грантови су, као и прошле године, до 200.000 динара, али је укупна сума већа. У 2014. години биће расписана три конкурса и доделиће се више бесповратних средстава него раније. Пошто буџет за те намене ове године износи осам милиона динара, биће додељено четрдесет, уместо досадашњих тридесет грантова.

Појединачна помоћ ће бити додељена у виду опреме, а будући предузетници су у обавези да две године обављају делатност. При избору кандидата којима ће бити додељена средства значајнији ће бити економски од социјалних критеријума који, такође, имају одређену улогу.

Крагујевац

Помоћ пољопривреди

Градско веће Крагујевца је, након усвајања Програма за подстицај пољопривреде у 2014. години, усвојило два програма субвенција намењена пољопривредним произвођачима. У овој години за осигурање усева, животиња и плодова пољопривредницима ће се бесповратно исплаћивати 30 одсто полисе осигурања, за шта је у аграрном буџету предвиђено два милиона динара. За програм бес-

платног вештачког осемењавања биће издвојено укупно милион и по динара, а сва домаћинства која поседују уматичена грла са ХБ бројем, могу да поднесу захтев за субвенцију од 1.500 динара за осемењавање по грлу. Услов за оба програма је да домаћинство има пребивалиште и производњу на територији града Крагујевца и да нема неизмирених обавеза према буџету града. Програми ће се реализовати до 1. новембра ове године, а сви заинтересовани пољопривредници образце могу преузети у Одељењу за пољопривреду.

Акција јагодинских гимназијалаца

Јагодински гимназијалци који су на интернету видели причу о једанаестогодишњем Колину који живи у Вашингтону и пуни 11 година у марту, придружили су се прослави његовог рођендана. Колин је дете са посебним потребама због чега нема другаре и није желео да слави рођендан јер, како каже, нема кога да позове на забаву. Његова мајка, желећи да му детињство учини лепшим, дошла је на идеју да то објави на фејсбуку. За 12 дана та фејсбук страница достигла је два милиона прегледа. Када су јагодински ђаци то прочитали, организовали су се, сакупили у дворишту школе, и својим телима оформили срце и фотографисали се. Сакупило се 830 ученика из две смене, и послали су ту фотографију Колину преко интернета.

У мају Девети геронтолошки конгрес

Култура старења и старости између традиционалног и савременог модела биће тема Деветог националног геронтолошког конгреса са међународним учешћем. Конгрес ће бити одржан у Врњачкој Бањи, од 16. до 18. маја, а на њему ће бити изложена научна и стручна саопштења и постери из области демографије, социологије, медицине, биологије, психологије, социјалног рада, социјалне заштите и социјалне политике, права, економије, педагогије, филозофије, религије, културе, физичке културе, архитектуре, урбанизма, стамбене проблематике, заштите потрошача и других научних и стручних дисциплина, укључујући и волонтерске хуманитарне делатности. Упућен је и први позив за пријављивање научних и стручних саопштења и постера који би били представљени на Конгресу.

У Геронтолошком друштву Србије кажу да до 10. марта треба послати назив рада, резиме (до 300 речи) и кључне речи, да би објавили Књигу резимеа. До почетка Конгреса биће објављен часопис Геронтологија бр. 1 за 2014, са уводним рефератима/саопштењима, а по завршетку Конгреса и зборник свих радова са завршним документом Конгреса. Више информација о Конгресу на интернет адреси Геронтолошког друштва Србије www.gds.org.rs.

Исплата пензија

Исплата другог дела јануарских примања за пензионере из категорије запослених почела је 25. фебруара.

Пензионери самосталних делатности примиће целе фебруарске пензије 4. марта, а војни и пољопривредни пензионери 6. марта.

Просечна плата у јануару 37.966 динара

Просечна нето зарада у Републици Србији исплаћена у јануару 2014. године износила је 37.966 динара. У односу на просечну зараду без пореза и доприноса исплаћену у јануару 2013, номинално је била нижа за 3,1, а реално за 6,0 одсто.

Просечна бруто зарада у Републици Србији исплаћена у јануару 2014. износила је 52.438 динара. У односу на просечну бруто зараду исплаћену у јануару 2013. године, то је номинално нижа за 3,7, а реално за 6,6 процената.

Бесплатне кућне поправке на Старом граду

Београдска општина Стари град омогућила је бесплатне услуге кућног мајстора за пензионере са нижим примањима, самохране мајке, особе са инвалидитетом, кориснике социјалне помоћи и особе без примања. Становници Старог града који припадају овим групама корисника кварове могу пријавити на број телефона 011/3300-509 или путем електронске поште на volonterskiservis@starigrad.org.rs.

Захваљујући програму „Мој староградски мајстор“ грађанима су омогућене бесплатне електричарске, браварске и водоинсталатерске поправке које обављају проверени и квалификовани мајстори. Мајсторе ангажује општина, а корисници материјално учествују уколико је потребно да се замени или купи неки део.

Овај програм доприноси уређености стамбеног простора и уштеди важних ресурса, а уједно превентивно подиже и степен безбедности не само корисника, него и свих станара који живе у згради и њихове имовине.

Међународни сајам туризма у Београду

Тридесет шести Међународни сајам туризма почео је 27. фебруара на Београдском сајму и трајаће до 2. марта. На овој највећој туристичкој манифестацији у југоисточној Европи своје туристичке понуде представиће више од хиљаду излагача из 54 земље. Поред традиционалних излагача попут Грчке, Турске, Црне Горе, Египта итд., ове године на сајму учествују и Аргентина, Албанија, Алжир, Уједињени Арапски Емирати, Малезија, Иран, Индија, Португал и Румунија. На овогодишњем

сајму ће на занимљив начин бити најављено и представљено 20. светско првенство у фудбалу, чији је домаћин Бразил. Партнер овогодишњег сајма туризма је Индонезија, као прва азијско-пацифичка држава партнер сајма туризма.

На Београдском сајму у исто време организују се још две манифестације: 10. Међународни сајам опреме за хотелијерство и угоститељство HORECA и 5. Међународни сајам вина BeoWine.

У оквиру Установе Геронтолошки центар Београд, у улици Краљице Наталије 52, две и по године ради Информативни центар за старије, који телефонски, лично или путем мејла пружа информације из различитих области које су од значаја за живот старијих суграђана.

– Позив на број 0800 115 116 је бесплатан, а највише зову Београђани, мада има и позива из целе земље. Пружамо информације из различитих области које су релевантне за живот старијих, из области социјалне и здравствене заштите, пензијског и инвалидског осигурања, услуга које се пружају на нивоу локалне самоуправе, комуналних и других служби, образовања, културе, банкарских услуга... Недавно нас је, рецимо, звала бака која се пожалила да су је опљачкали у превозу и питала како поново да извади здравствену књижицу – каже Радмила Обрадовић из Инфо центра.

Али, поред ових релевантних тема, Инфо центар помаже и да живот старијих буде занимљивији, садржајнији и здравији.

– Колегиница Милена Шијан и ја информисамо и припремамо потенцијалне кориснике за пријем и пружање услуга у ГЦБ, пружамо подршку старима при остваривању права из различитих области, промовишемо институције за помоћ и подршку старијима. Информативни центар кроз радионице и предавања афирмише здрав начин живота и подстиче међугенерациску солидарност. Крајем јануара смо, на пример, имали показни час „таи чи чуана“, древне кинеске вештине специфичних покрета, а интересовање је било велико. Сви предавачи се, без изузетка,

ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР ЗА СТАРИЈЕ УГЦБ

Више од савета

радо одазивају нашим позивима, а трудимо се да теме буду корисне и разнолике – објашњава Радмила Обрадовић.

Сваког четвртка од 10 до 15 часова информације и савете, телефоном и непосредно, пружају правници, психолози, лекари и дијететичари Геронтолошког центра или други стручњаци.

– За правне савете су подједнако заинтересована оба пола. Међутим, на психолошку

радионицу и радионицу за дијететичаре, као и на посебну радионицу „Гост сарадник“ долазе већином жене. Оне проширују своја знања, али и науче нешто ново. Спољни сарадници уз наше сугестије и надзор излажу теме из области као што су јога, лековито биље, путописи, астрологија, мед и друге. Ту долазе људи сличних афинитета и одмах организују и договарају активности и ван Центра – наводи наша саговорница.

Идеје за многе радионице дају сами корисници, што потврђују пензионерке Тања Мичић и Милена

Јовановић, које су нам рекле да у Центар улазе као у своју кућу. Кажу да су ту стекле нова познанства и да су редовне на интерактивним радионицама јер теме одговарају њиховим интересовањима.

На крају, треба рећи и да се значај Информативног центра не мери само бројем посета и позива, већ и временом које се посвети свакоме понаособ, бројем решених проблема, а пре свега лепом речи и разумевањем. **Ј. Оцић**

ВОЛОНТЕРСКИ СЕРВИС ЗВЕЗДАРЕ

Трогодишњица хуманих активности

Волонтерски сервис Звездаре (ВСЗ), који је у децембру 2013. добио признање „Шампиони локалног развоја“, у категорији сервис грађана, обележио је 14. фебруара трећи рођендан.

Радмила Урошевић, координаторка и иницијатор оснивања ВСЗ, каже да су више од 6.200 волонтерских сати, око 3.000 пружених социјалних услуга, од чега 80 одсто у кућним условима, 43 волонтера на активној евиденцији ВСЗ и више од 200 волонтера у реализацији разних програма, само део бројки које сведоче о величини и хуманости Волонтерског сервиса Звездаре у претходној години.

Иначе, иако је сервис општински, у њему волонтирају и студенти, пензионери, запослени и незапослени из Раковице, Чукарице и Палилуле, чак и из Панчева. Најстарија волонтерка има 74, а најмлађи волонтер 20 година. Кажу да се волонтирањем сви богате, а едуковани су и спремни да помогну суграђанима који затраже помоћ. Сервис појединцима и њиховим породицама пружа услуге у кућним условима (дружење, разговор, спремање obroка и др.), повремене занатске послове (фризер, мајстор), услугу „Мој баштован“, „Апотеку на точковима“, „Библиотеку на точковима“, „Кухињу на точкови-

ма“ и више услуга у просторијама самог ВСЗ.

Рођенданско дружење Сервиса употпуниле су оперска дива Милка Стојановић, певачица и макробиотичарка-терапеут Снежана Јандрлић и Биљана Крстић, музичка уредница РТС-а, певачица и етномузиколог, које су са поштовањем говориле о раду ВСЗ и о сопственим искуствима у тој области. Представници Националне алијансе за локални економски развој (НАЛЕД)

образложили су доделу награде „Шампиони локалног развоја“, а Александра Кузмановић, начелница Управе ГО Звездара, истакла је задовољство што присуствује обележавању рођендана Волонтерског сервиса, који је симболиком љубави и топлине повезан са празником Светог Трифуна и Светог Валентина. Прослави су присуствовали и пријатељи, представници институција и компанија које су током 2013. помогле активности Сервиса. **Ј. Оцић**

Активност здрава, а ми пасивни

Да је корист од вежбања и физичке активности доказана у бројним истраживањима опште је место, а на њу се често подсећа не само због великог значаја, већ и зато што многи људи имају отпор према рекреацији, не налазе праву мотивацију, а и када покушају, олако одустану.

Вежбање чак седам пута побољшава шансе да старимо здраво, резултати су још једног у низу истраживања, од којих нека показују и да никад није касно да се почне са вежбама. Професор Марк Хамер, са Одсека за епидемиологију и јавно здравље на факултету University College London у Енглеској, истиче да подстицање физичке активности код старијих одраслих особа има своје предности, а чак и мале промене доприносе здравијем старењу. У лонгитудинално истраживање процеса старења у Енглеској (English Longitudinal Study of Aging), које је трајало од 2002. до 2011, Хамер и његов тим укључили су готово 3.500 људи просечне старости 64 године. Учесници су били распоређени по категоријама, према томе колико су недељно вежбали (активни, умерено активни, изузетно посвећени вежбању), и извештавали су о нивоу физичке активности сваке две године.

Научници су надгледали и ментално и физичко здравље учесника, те је истраживање обухватило праћење и бележење свих озбиљних здравствених проблема, као што су болести срца, дијабетес, емфизем и Алцхајмерова болест. Показало се, на крају, да постоји директна веза између здравог старења и вежбања, односно да је три до пет пута вероватније да ће здраво старити особе које су биле умерено или веома активне најмање једном седмично.

И даље, међутим, остаје отворено питање како почети са вежбањем и како не одустати лако од њега. Стручњаци предлажу неке од начина: да окупимо пријатеље или чланове породице са којима бисмо вежбали сваког дана, да обећамо другима да ћемо вежбати јер су онда веће шансе да

Бесплатно пливање

Базен је вероватно најпримеренија средина за олакшано вежбање старијих особа, где је могућност повређивања минимална. Вода има велике предности, јер отпор воде смањује тежину тела и ослобађа притисак на зглобове, тако да могу да вежбају и пливају и они који имају тегобе. Температура воде на Старом ДИФ-у у великом базену је око 26 степени, што је идеално за релаксацију целог тела.

Сви програми за социјално угрожене лица (старији корисници), па и овај, бесплатни су, а могу их користити старији од 65 година, који имају пребивалиште на територији Београда (потребна фотокопија личне исправе), и чија месечна примања не прелазе 50 одсто просечне зараде запослених у Београду (потребан последњи чек од пензије).

ће тако и бити. Многим особама је лакше да се рекреирају у друштву. Може се почети са шетњом од неколико кругова око куће, са комшијама и пријатељима, рођацима, децом или псом. На дуге стазе гледано, ефикасније је започети са оним што је оствариво, а затим повећавати број вежби, понављања или време тренинга – боље је да будемо задовољни оним што смо испунили, него да се осећамо као губитници. Препоручује се брже ходање кад год је могуће, шетња за време реклама када се гледа ТВ, ходање током телефонирања. Треба стећи навику да повремено током дана растежемо руке, ноге и леђа.

Мотив за вежбање може бити и стицање пријатеља, а по повољним ценама организоване су рекреације за све животне доби (на пример, Стари ДИФ у Београду). Пре свега, наравно, обавезно треба послушати савет лекара које физичке активности се препоручују.

Јелена Оцић

Истраживање о положају жена и деце у Србији

Обухваћене и посебно угрожене групе

Пето национално Истраживање више-струких показатеља положаја жена и деце у Србији – MICS, којим ће бити обухваћено 9.100 домаћинстава, почело је 1. фебруара и трајаће до 30. априла. Истраживање спроводе Републички завод за статистику и УНИЦЕФ, а њиме ће се обезбедити највећи појединачни извор података који се не прикупљају редовним статистичким

истраживањима из области образовања, услова живота, социјалне заштите, здравственог стања и заштите жена и деце. Такође, истраживањем ће бити обухваћене и посебно угрожене и маргинализоване групе, попут Рома.

Овај међународни истраживачки програм се примењује у више од 100 земаља света да би се обезбедила међународна

упоредивост, континуитет истраживања и временска серија података. Добијени показатељи послужиће за формулисање политика, стратегија и мера за унапређење квалитета услуга и побољшање услова живота жена и деце, као и за праћење напретка у спровођењу националних и међународних циљева и преузетих обавеза.

В. К.

И У 2014. У ВОЈВОЂАНСКИМ ГРАДОВИМА ПОГОДНОСТИ ЗА СТАРИЈЕ ОД 65 ГОДИНА

Бесплатан градски превоз

У Новом Саду, Суботици, Зрењанину, Сремској Митровици, Панчеву, локалне самоуправе већ више година субвенционишу бесплатан јавни градски превоз за људе старије од 65 година. Градска и општинска већа у овим срединама наставила су са том праксом, па су и у овој години, и поред тањих буџета, обезбедила бесплатан превоз најстаријим суграђанима. Популација изнад 65 година уједно је и најбројнија међу социјално угроженим категоријама грађана (особе са инвалидитетом, деца из породица са троје и више деце, особе на дијализи...) који су корисници бесплатног јавног градског превоза.

У зависности од материјалних могућности локалних самоуправа и овлашћених јавних градских превозника, најстарији грађани под различитим условима долазе до годишње показне карте за бесплатну возњу. Заједничко за све је да први пут – приликом из-

раде карте, осим захтева, прилажу фотографију одређеног формата и фотокопију личне карте (уз показивање на увид оригинала на шалтеру), у неким градовима и чек од пензије, и плаћају одређени износ за њену израду.

У Новом Саду, на препоруку градоначелника, Јавно градско саобраћајно предузеће требало је да изради овогодишње показне карте за бесплатну возњу до

1. марта, јер су до тог датума важиле старе карте. Израда повлашћене карте кошта 1.650 динара.

У Зрењанину је локална самоуправа обезбедила да сви пензионери старији од 65 година имају право на бесплатну карту

износа уплаћују 1.500 динара. У Суботици старији од 65 година користе показне карте за бесплатну возњу у граду које важе три године од датума издавања, а за ову годину треба да уплате 400 динара приликом попуњавања обрасца, као и они који се појаве на шалтеру градског превозника ради издавања нове карте.

Становници општине Сремска Митровица старији од 65 година поседују карте за бесплатан јавни превоз и за град и за приградска насеља. Карте им важе до 30. јуна, док израда нове карте и годишња обнова захтева кошта 300 динара. У Панчеву су пензионерима старијим од 65 година карте за годишњу бесплатну возњу код градског превозника важиле до 31. јануара, а они који имају пензију до 20.000 динара за њихову израду годишње уплаћују по 2.000 динара, док они чија су примања преко 20.000 морају да издвоје 4.000 динара. **М. Мектеровић**

за превоз у градском саобраћају, међутим, они који примају 16.000 динара и мање за карту морају да уплате 500 динара, а они чије су пензије веће од наведеног

ШЕЗДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА САВЕЗА СЛЕПИХ ВОЈВОДИНЕ

Звучне књиге са новог портала

Савез слепих и слабовидних Војводине обележио је 7. фебруара, у Свечаној сали Академије уметности у Новом Саду, два јубилеја – 65 година рада и постојања и 35 година од оснивања библиотеке за слепе и слабовиде. Прослави су, поред бројних гостију и чланова, присуствовали и Новка Мојић из Покрајинског секретаријата за здравство, социјалну политику и демографију, Милан Стошић, председник Савеза слепих и слабовидних Србије, и Ранко Антонић из Лајонс клуба Србије.

Председник Савеза слепих Војводине, Владимир Панин, нагласио је да је њихова организација у последњој деценији своје активности усмерила на очување неких наслеђених права и уношење нових, која треба да омогуће достојно живљење и бољу интеграцију ове популације у друштво. Панин је говорио

Владимир Панин поздравља присутне

о садашњем тренутку, али и о перспективи развоја библиотека за слепе у условима коришћења дигиталне и информационе рачунарске опреме у што већем обиму.

– Данас корисницима можемо да понудимо звучне књиге и часописе на касетама и на компакт дисковима у МП-3 формату, на српском и мађарском језику, и књиге и часописе штампане на Брајевом писму, једином аутентичном

писму за слепе. Наш књижни фонд обухвата око 5.200 библиотечких записа, односно 16.500 библиотечких јединица – рекао је Панин.

Захваљујући помоћи компаније НИС и Градске управе Нови Сад, Савез је израдио интернет портал Покрајинске библиотеке, представљен на свечаности, са којег ће звучне књиге бити доступне сваком члану који користи рачунар.

У уметничком делу програма наступио је Угљеша Бркљач, талентовани студент Академије музичких уметности – одсек клавир, члан Савеза слепих и слабовидних. После тога додељене су дипломе слепим и слабовидним куглашима за освојене медаље на прошлогодњем европском такмичењу у куглању, као и захвалнице финансијерима и донаторима Савеза.

– Неким нашим резултатима, нарочито у области једнаких права, нисмо потпуно задовољни, јер су наши чланови и даље ускраћени за нека права због недовољно добре законске регулативе. Међуљудски односи у Савезу су у духу заједништва, пријатељства и дружења, чиме можемо посебно да се подичимо. Наравно, наша организација је успешна у раду захваљујући подршци друштвене заједнице – истакао је Владимир Панин.

М. Мектеровић

Сврљишки брендови за европске градове

Општина Сврљиг, уз помоћ ЕУ, реализује пројекат Exchange 4 „Сврљишка овца, белмуж и сир, органски брендови из сврљишких села за велике европске градове“. Циљ пројекта је да подржи развој Земљорадничке задруге „Сврљижанка“ и убрза укупни развој пољопривреде на овом подручју, што је у стратешким документима препознато као развојна шанса општине. Носилац пројекта је општина Сврљиг, а у њему учествује још шест партнера: задруга „Сврљижанка“, општине Црвени крст Ниш и Нишка бања, немачка општина Bobritzsch-Hilbersdorf, италијанска општина Бертино-

ро и невладина организација Културни код. Акцентат ће бити на органској производњи ових брендова у сврљишким селима и њиховом пласману у велике европске градове.

Реализација пројекта одви-

јаће се кроз повећање обима производње традиционалних пољопривредних производа – белмужа, сира и сврљишке овце, кроз промоцију ових производа у великим градовима Србије и Европе и оснаживање

индивидуалних пољопривредних произвођача. Пројекат такође настоји да обезбеди одрживост функционисања задруге и препознатљивост паковања ових производа. Предвиђене активности су и истраживање тржишта, израда бизнис плана и веб-сајта задруге, а ради унапређења производње и њеног пласмана планирано је одржавање семинара, студијско путовање у Италију, брендирање паковања производа, подела опреме члановима задруге (музилице) и формирање фонда за помоћ задругарима. Пројекат, чија укупна вредност износи 130.000 евра, трајаће до маја 2015. године.

С. Ђорђевић

ПРОКУПЉЕ

Подршка женском предузетништву

Од 30 предлога пристиглих на конкурс Програм европског партнерства са општинама (ЕУ Прогрес) за покретање женског предузетништва – одобрено је десет, а два пројекта ће реализовати Прокупчанке. Тањи Миладиновић Костић одобрена су средства (3.652 евра) за производњу буковаче у стакленику, а Слађана Михајловић може да рачуна на 2.828 евра за производњу торти и шећерних украса.

Ово је само део финансијског програма ЕУ Прогрес, за који средства обезбеђују Европска унија и Влада Швајцарске. Планира се, на име, да до краја марта у Топлици и на југу Србије буде реализовано – у опреми – око 33.000 евра за отварање нових предузећа чије су власнице жене. Опрему ће добити будуће предузетнице из Прокупља, Блаца, Лесковца, Врања, Сурдулице, као и Новог Пазара и Рашке. Оне ће, како се предвиђа, покренути производњу одеће, накита, печурака, неке ће се бавити кројачким пословима, као и пословима књиговодства.

Њима ће, да би све послове квалитетно и на време обавиле, ЕУ Прогрес омогућити да похађају обуку о књиговодству, регистрацији предузећа, порезу, менаџменту, маркетингу.

Ж. Димкић

Витамински оброци

Кељ: одличан као прилог главном јелу. Ситно исечен и опран кељ издистати на мало маслиновог уља уз додатак сецканог белог лука. Добиће посебан укус ако му додате мало балзамико сирћета и сецканих ораха.

Цвекла: укусна је и печена. Сваку цвеклу посебно умотати у фолију и пећи на 180 степени око један сат. Исечена на коцке, уз сир и мало ораховог уља одличан је и здрав додатак салатима.

Празилук: блажег је укуса од лука и додаје се у сва јела где се додаје лук, као и у супе. У зимском периоду добар је извор витамина, минерала, биљних влакана.

Прокељ: користи се као додатак главном јелу, посебно ако је испечен у рерни на 220°C, са мало соли и маслиновог уља. Прокељ има антиканцерогена својства.

Нар: лековит, делује антиупално. Може се

Предност данашњег времена је што се и усред зиме може набавити разно свеже воће и поврће

додати овсеној каши као јутарњи оброк. Семенке нара су освежавајуће и пуне сока.

Киви: помаже код имунитета јер је веома богат витамином Це. Делује на дисајне путеве и смањује упоран кашаљ. Може се комбиновати са поврћем, нарочито са салатом од спанаћа.

Јабука: овсена каша и јабука снижавају холестерол. Овсена каша садржи бета-глюкан, а јабука је богата пектином. Ако се у овсену кашу дода нарендана јабука с кором, заштитићете организам.

Лимун: комбинација лимуна и кеља је одлична за анемију, јер витамин Це из лимуна побољшава апсорпцију гвожђа којим је богат кељ.

Бадем: садржи магнезијум који може да ублажи главобољу. Ако уз бадем узмете банане које су богате калијумом, или суве кајсије, интегрални пиринач, индијски орах, ублажићете симптоме главобоље.

Комбинације сокова од воћа и поврћа

Против холестерола треба исцедити сок од две шаргарепе, 300 г спанаћа, две стабљике целера, два чена белог лука. Друга комбинација: исцедити по шаку боровнице, бруснице, малина или јагода.

Против високог крвног притиска помаже сок целера и шаргарепе. Повремено се може додати цвекла. Делотворан је и сок од исцеђене везе спанаћа, шаке першуна и шаргарепе, а коме не смета љуто – и напитак од љуте папричице, два чена белог лука, везе першуна и пола лимуна.

Остеоартритис је болест честа у савременом свету и сматра се да је узрокује недостатак есенцијалних састојака у исхрани, као што су витамини Це, Де, Е, Бе3. Због тога код ове болести помажу сокови у комбинацији: боровница, брусница, малина, јагода; или: кељ, броколи, клице пасуља; или: шаргарепа, целер, ананас, лимун. Код остеоартритиса је делотворан и сок од ђумбира, који због јачине треба помешати са мало воде и медом.

Воће и поврће интензивне зелене и наранџасте боје ублажава симптоме псоријазе. Пре јела ваља попити чашу сока од шаргарепе. Он је користан за детоксикацију јетре и бубрега, а ако се комбинује са спанаћем, чисти крв. За воћну комбинацију сока треба узети грејпфрут или поморанџу и по шаку бруснице, малина, јагода.

Када је реч о дијабетесу, ваља знати да постоји храна која има делотворност сличну инсулину. То су: прокељ, шаргарепа, бели лук, грејпфрут, шпаргла, цимет, црни бибер, авокадо, краставац,

пашканат, зелено поврће, бундева, парадајз, празилук, црни лук, ђумбир, кромпир. Свака од ових комбинација сокова је делотворна.

За различите упале добра је комбинација бибера и куркуме.

За добар сан: шоља топлог млека зачињена медом учиниће да мирно спавате. Топло млеко, поред калцијума, садржи аминокиселину с природним седативним дејством.

Припремила:
Софија Доминковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Excel 2010

Microsoft Excel је програм за табеларне прорачуне са могућношћу графичког приказа добијених података. Excel користимо за креирање мањих и једноставнијих база података које можемо анализирати у складу са потребама посла, а за-

тим их приказати графички помоћу дијаграма или графикана. У програму Excel можемо реализовати и специфичне захтеве када креирамо одговарајуће формуле за унос и представљање података

Улаз у програм Excel и излаз из њега

Да бисмо ушли у **Excel**, прво морамо да стартујемо оперативни систем Windows. Затим кликнемо мишем на дугме **Start** у доњем левом углу екрана и у менију бирамо опцију **All Programs** и подопцију **Microsoft Office**, па кликнемо на **Microsoft Excel 2010**. На екрану ће се појавити празан

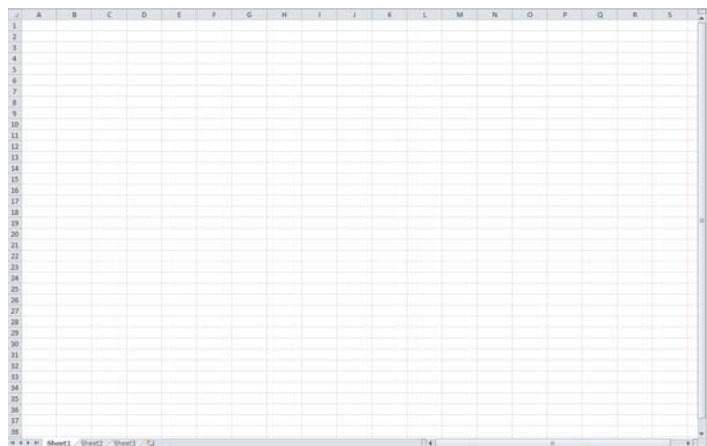
основни Toolbar који се састоји из икона: **Save, Undo** и **Repeat**. Овај Toolbar, као основни, увек остаје на екрану без обзира коју смо опцију покренули. Када кликнемо на неку икону, она се углавном отвара у оквиру посебног прозора и у њој се налазе команде за рад у радној књизи.

Даље испод основног менија налази се мени са опцијама: **File, Home, Insert, Page Layout, Formulas, Data, Review** и **View**. Кликом на било коју од ових опција појавиће се палета са иконама – командама које извршавају одређени задатак. Можемо додавати нове иконе ако су нам потребне нове команде за сваку радну књигу понаособ.

Испод палета са иконама налази се ред са пољем које нам показује позицију где се тренутно налазимо у радном листу и функцијску линију која нам даје приказ унетог податка у табели.

Даље наилазимо на радну књигу – Book, која се састоји из радних листова – Sheet (Sheet1, Sheet2, Sheet3...) који се налазе одмах испод радне површине (трака са језичцима).

На дну овог прозора је Status Bar, статусна линија која нам показује тренутну позицију у радној књизи.

На десној страни прозора налази се Scroll bar (вертикални клизач) којим прелиставамо странице у радном листу тако што кликнемо на његову горњу или доњу стрелицу левим тастером миша.

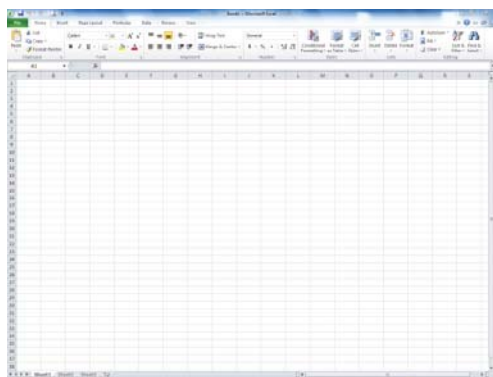
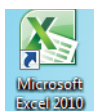
Предраг Јовановић

радни лист (**Sheet1**) радне књиге **Book1**. Из Excel-а излазимо када курсор миша доведемо у горњи угао прозора, па кликнемо левим тастером миша на икону **X** или комбинацијом тастера на тастатури **Alt + F4**.

Врло често је икона за Excel извучена као Shortcut, тако да је видимо на десктопу чим уђемо у Windows. Два пута кликнемо левим тастером миша на њу и у програму смо. Икону за **Excel 2010** као Shortcut извлачимо на **Desktop** следећим поступком:

1. кликнемо на **Start**;
2. кликнемо на **All Programs**;
3. изаберемо **Microsoft Office**;
4. курсор миша доведемо на **Microsoft Excel 2010**;
5. притиснемо и држимо десни тастер миша, па повучемо икону **Microsoft Excel 2010** на **Desktop**;
6. пустимо десни тастер миша;
7. појавиће се прозор у коме бирамо опцију **Create shortcuts here**.

На екрану ће се појавити икона за **Excel 2010** извучена као Shortcut.

Основни изглед прозора MS Excel-а 2010

На врху прозора је насловна линија на чијој средини пише **Book1**. Са леве стране налази се икона која представља Excel и

САРАДЊА ГЦ СУБОТИЦА И УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА

Сеоски домаћин помаже најстаријима

Нови облик сарадње Геронтолошког центра Суботица и Удружења пензионера, овај пут кроз пројекат „Сеоски домаћин“, донеће бољитак најстаријим житељима овог краја. Директор Геронтолошког центра, др Ненад Иванишевић, каже да је то заправо наставак и проширење већ постојеће сарадње, коју је ова установа покренула захваљујући Покрајинском секретаријату за здравство, социјалну политику и демографију.

– Идеја је да подигнемо лествицу у пружању услуга социјалне заштите у овом граду на један виши ниво и да то постане наша трајна услуга. Кроз овај пројекат ћемо добити анализу стања, односно комплетну слику о свим приградским месним заједницама. Знаћемо у каквом су

Др Ненад Иванишевић и Драгица Лучев

стању наши најстарији суграђани, које су њихове потребе и које акционе планове и стратегије треба донети да би се најбоље помогло сеоским и старачким домаћинствима – објаснио је Иванишевић. Председница Удружења пен-

зионера Суботица, Драгица Лучев, истакла је да су средства за ове активности стигла крајем прошле године.

– Ова строго наменска средства биће помоћ онима који су незапослени, јер ће пет месеци

имати своја примања, а помоћ у кућним пословима значиће много и старима, међу којима има изнемоглих и болесних. И за мене је то велика помоћ, па ће и за њих бити, када им неко бесплатно донесе дрва до куће и помогне око онога што им је неопходно – рекла је Драгица Лучев.

Пројекат који ће трајати пет месеци вреди милион и петсто хиљада динара, а финансира га Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију. На овај начин биће запослена четири мушкарца, а грађани који желе да користе услуге „Сеоског домаћина“ могу да се обрате Геронтолошком центру Суботица, Служби Отворена заштита и Удружењу пензионера. **М. М.**

ПАНЧЕВО

Обука за особе са инвалидитетом

Национална служба за запошљавање, филијала Панчево, организовала је основну информатичку обуку – ECDL за особе са инвалидитетом које су на евиденцији НСЗ.

Обука је почела 10. фебруара и трајаће до 14. марта, односно 90 школских часова, а изводи је „NS PRO GROUP“ д.о.о. у ОШ „Братство и јединство“ у Панчеву. Укупна уговорена вредност обуке је 117.600 динара. Полазницима су плаћени и трошкови превоза.

Пројекат обуке има за циљ да усаврши полазнике за коришћење свих програма програмског пакета Microsoft Office. Уз вештине писања и обраде текста, полазници усвајају начине израде и анализе табеларних калкулација, стичу знање о изради и коришћењу презентација, као и могућностима интернета, са посебним акцентом на комуникацију електронском поштом. Настава обухвата теоријски и практични део.

На крају обуке обавиће се завршно тестирање. Потребно је да полазник сваки тест уради са 75 одсто успешности да би остварио право на сертификат ECDL фондације. **Р. Милојевић**

ХУМАНИТАРНЕ АКЦИЈЕ У ЗРЕЊАНИНУ

Помоћ социјално угроженима

Сарадња Хуманитарног центра „Дуга“ и Актива жена ПУПС-а у Зрењанину траје већ неколико година.

Ана Васичин из Центра „Дуга“ и Љиљана Петровић и Даница Танасијевић Руњо из Актива жена ПУПС-а организовале су сакупљање половне гардеробе за пацијенте специјалних болница у Старом Лецу и Вршцу, као и за социјално угрожене породице у Зрењанину. Ове организације учествовале су и у хуманитарним акцијама „Буди и ти фаца“, „Чеп за хендикеп“, као и у акцији прикупљања књига за Дечје одељење зрењанинске болнице „Ђорђе Јовановић“.

Према речима ових активисткиња, сарадња ће се наставити и у 2014. години прикупљањем половне гардеробе за социјално угрожене породице у селима око Зрењанина, сакупљањем старог папира за куповину хране за напуштене животиње, прикупљањем дечје гардеробе и школског прибора за децу из породица слабијег материјалног стања, пицама за стационар психијатрије у болници „Ђорђе Јовановић“, као и обуће за бескућнике.

Д. Кораћ

Планета пензионера

НЕМАЧКА: Раније у пензију

Нова коалициона влада Немачке представила је крајем јануара план за реформу пензијског система који, супротно саветима који из Берлина иду ка другим чланицама ЕУ – да се по сваку цену штеди – предвиђа пораст ових трошкова за око 160 милијарди евра до 2030. године.

Према овом плану, око 900.000 запослених моћи ће у пензију раније него досад – већ са 63 године, под условом да су радили 45 година. Истовремено, предвиђене су и олакшице за неке мајке.

Реформа ступа на снагу 1. јула и, како извештава агенција Ројтерс, делимично обеснажује одлуку претходне „велике коалиције“ да се доба за пензионисање подигне са 65 на 67 година живота, како би укупан пензијски систем постао фискално одржив у

околностима рапидног старења становништва.

Овај потез је осудила немачка индустрија, чије су коморе преко својих лидера поручиле да је реч о „циновском кораку уназад“.

– Оно што нам је потребно, то је да сениорима учинимо привлачнијим да што дуже остану радно активни, а не да их под-

стичемо да се што раније пензионишу – изјавио је Ханс Петер Волсфер, председник Асоцијације немачких занатлија.

Глас против дигао је и бивши канцелар Герхард Шредер, речима да је европским партнерима упућен „апсолутно лош сигнал, с обзиром на то да од њих тражимо да спроведу структурне реформе“.

ХОЛАНДИЈА: Више пензије за здравство и администрацију

Два највећа пензијска фонда у Холандији – фонд запослених у државној администрацији и фонд здравства – одлучили су да игноришу препоруку Централне банке и ове године повећају пензије. Повишица је, додуше, скромна – 0,94 одсто за оне који су радили у здравству и 0,5 одсто за пензионисане државне службенике, али је добродошла, поготово што су ова два фонда прошле године, због смањених приноса, морала да пензије умање. Ово је свакако добра вест за укупно 1,2 милиона холандских пензионера старијих од 65 година које опслужују ова два фонда.

ГРЧКА: Смањен број исплаћених пензија

Док се Атина још опоравља од фискалне кризе која је уздрмала не само националне финансије него и целу Европску унију, наставља се сређивање прилика и у области пензијског система, у којем је током минулих пет година откривено много злоупотреба. Најновије бројке говоре о томе да се смањује број исплаћених пензија – у јануару ове године било их је мање за 2,64 милиона. Не зато што је наступила нека епидемија па их је толико отишло са овога света, него зато што су контроле са списка прималаца избрисале оне породице које су пензионерски чек наставиле да примају и после смрти онога на кога је чек гласио.

Најновија процена је да је преостало још 1.300 „пензионера духова“, што ће морати да истраже локалне власти, саопштило је почетком фебруара Министарство рада. У Грчкој је иначе почетком јануара исплаћено 4,43 милиона пензија, које су буџет коштале 2,3 милијарде евра. Просечна пензија је 941,59 евра.

ИРСКА: Последњи у реду за пензионисање

Ирцима су њихови политичари саопштили да ће на пензије чекати дуже од осталих Европљана, с обзиром на то да реформа њиховог система подразумева

израчунао Ирски конгрес синдиката, између 12.000 и 36.000 евра државног удела у својим пензијама, што је изазвало велико незадовољство, будући да су то

да се граница за одлазак у пензију подиже на 66 година већ до краја 2014, с тим да ће на 67 бити померена 2021, а на 68 до 2028.

Они који буду инсистирали да престану да раде по старим одредбама и пензионишу се већ са 65, изгубиће, како је

уплате које су из зарада издвајали током целог радног века.

С друге стране, представници владе су објаснили да је мера изнуђена новим демографским и фискалним реалностима: пензионера је све више и они пензије примају све дуже.

М. Б.

СТАЗАМА ПОД КРОШЊАМА

Удисање оптимизма

Блиски контакт с природом позитивно делује на ментално здравље и добро расположење, и дуготрајније од материјалних подстицаја

„Шетао сам шумом и слушао птице. Певале су као и увек“. Овако телевизијски стваралац Тимоти Џон Бајфорд у једном интервјуу описује како је поднео туробне деведесете године у Београду.

Уточиште од безнађа није могао да тражи далеко. Било му је довољно само да пређе улицу, од Вождовца где је у то време живео. С друге стране Авалског друма, мало изнад Аутокоманде па све до Трошарине, зелено пространство Бањичке шуме нудило је лепоту и спокој, али и природно благо. Љубитељ и посматрач птица, Бајфорд је у бањичким крошњама открио и пописао 76 врста, па је захваљујући њему и његовој иницијативи ова занемарена оаза добила статус орнитолошке зоне и заштићеног природног добра.

Испоставља се тако да нам „наш“ Енглец, творац незаборавних дечјих серија, није открио само неисцрпну вредност дела чика Јове Змаја, него и драгоценост усред Београда. Многи од нас вероватно и даље нису свесни од колико је значаја за град и његове становнике постојање

тако широког шумовитог појаса. Испитивања показују да у време свеопште човекове отуђености од природе, блискост зеленог окружења може да представља готово спасоносну околност.

Резултати студије недавно објављене у Британији, иза које стоје стручњаци Европског центра за животну средину и здравље Универзитета у Екситеру, изненадили су, међутим, и саме ауторе. Зеленило је снажнији покретач него што се доскора знало.

Позитиван učinak на ментално здравље и задовољство које има, рецимо, пресељење у близину парка или улице с густим дрворедом, дуготрајнији су од осталих животних подстицаја и осећају се најмање три године, док у случају повишице или премије на лутрији, новостечени оптимизам сплашњава после шест месеци или годину дана.

Како се дошло до тако специфичних сазнања? Проучавањем резултата великог истраживања становништва обављеног при универзитету у Есексу (40.000 домаћинстава годишње у периоду 1991–2008, те прикупљени

подаци о условима живота, становању, брачном статусу, примањима...) и укрштањем тих резултата са подацима из упитника службе јавног здравља који лекари користе за дијагностиковање депресивних поремећаја.

На добијеној слици уочава се јасно: више зеленила у стамбеној четврти, мање знакова депресије. Према речима коаутора студије Метјуа Вајта, како пренеси Би-Би-Си, бољитак по ментално здравље видљив је и после три године, што се не дешава код других ствари за које мислимо да нас усређују (материјални добитак, напредовање у служби и сл.). И тада је приметан позитиван утицај на расположење, самопоуздање, смањење напетости, али на знатно краћи рок.

Код „ефекта зелене баште“ значајно је и то што је доживљај индивидуалан, али корист заједничка. Вајт то објашњава тиме што благотворан утицај подразумева мање стреса, мања изложеност стресу омогућава боље расуђивање, што опет доприноси бољој комуникацији и, самим тим, свеукупној атмосфери.

Наравно, немају сви срећу да живе окружени дрвећем и травањацима, те би ова студија заправо требало да послужи као путоказ градским планерима и

урбанистичким стратезима, уз сарадњу са здравственим и социјалним службама.

Наиме, израчунато је да би британски здравствени фонд годишње могао да уштеди више од две милијарде фунти уколико би свима био приступачан зелени појас, удаљен највише 500 метара од места становања. Данас само 14 одсто становника има такву могућност, а издаци за лечење гојазности, менталних поремећаја, деменције, аутизма вртоглаво расту из године у годину.

Стање је поготово забрињавајуће кад су у питању најмлађи. Поводом обелодањивања наведених резултата многи су се присетили књиге Американца Ричарда Лува, објављене пре десетак година, под интригантним насловом „Последње дете у шуми“ и разјашњујућим поднасловом „Како да спасимо децу од поремећаја недостатка природе“. Дело се бави забрињавајућим феноменом модерног доба, убрзаном искључивањем подмлатка од природног окружења.

Где се данас деца играју и дали се уопште играју, поставља аутор питање. Одговор, мањевише поражавајући, сви знамо. Дечја игра, у оном класичном смислу – у дворишту, на дрвету, оближњем пољанчету, какву памтимо из сопственог детињства, изгледа да је остала старомодна ствар прошлости.

Деца се данас све мање играју, јер за то немају времена, постало је модерно да и дан сасвим малог детета буде строго каналисан и попуњен разноразним обавезама и активностима, а и кад су слободна, занимају се углавном електронским игрицама у затвореним простору. Родитељи и кад могу радије их не пуштају напоље, поготово саме, страхујући за њихову безбедност.

Последица свега је да данас у Сједињеним Државама тек 10 одсто малишана има прилику да ужива у слободи игре у природи, у поређењу са 40 процената само једну или две генерације раније. Ситуација није ништа боља ни код нас. Довољно је затећи се током викенда у неком од шопинг молова. То су постала главна места за породични излазак, а деца уместо игре следује играоница.

Д. Драгић

Нови план: штедња у обвезницама

Иако је најбогатија економија света, Америка није земља благостања. Тамо је све засновано на личној иницијативи и личној бризи: мало ко може да рачуна на помоћ државе, ако се изузме тешко изборени и последњих година често нападани систем „социјалне сигурности“, који сваком грађанину у старости гарантује минимум примања од 1.269 долара месечно – од чега не може да се преживи.

С друге стране, неку врсту пензије – преко послодаваца или личних пензијских фондова – има само 68 одсто запослених (или сваки други Американац). Према калкулацији Центра за истраживање пензионерских питања при Бостон колеџу, јаз између онога што Американци на разне начине штеде за старе дане и своте коју би морали да имају ако желе да

Јаз између онога што Американци одвајају за старе дане и онога што би требало да имају да би сачували свој садашњи животни стандард је – 6,6 хиљада милијарди долара

но усвајати нови закон, јер би његово услађавање због политичких подела у Конгресу трајало унедоглед), имаће могућност да им се од плате аутоматски одбија један део и одмах инвестира у државне обвезнице, које су апсолутно сигурна инвестиција. Не доносе, додуше, велике камате, али с друге стране, нема ризика да драстично изгубе на вредности, што се дешава са кла-

здашњије. Њихов просечан принос је само око 2,5 одсто, што практично значи да би неко ко годишње у „Мајра“ рачун инвестира по 5.000 долара пуних 40 година, приликом пензионисања могао да има своту од 380.000 долара. С обзиром на то да је у САД просечна инфлација три одсто, ова штедња се једноставно не би исплатила.

Са толико новца, ако не би било других прихода, тамо може релативно пристојно да се живи једва десетак година, што значи да „Мајра“ не би могла да буде једини пензионерски ослонац.

Програм ће, међутим, имати пробни период, па ће бити времена да се разради. Његова објава је иначе била и повод да се констатује да сада важећи и најшире примењивани пензијски стуб, систем познат као „401(к)“ – по једном члану пореског закона – на који се ослања око 50 милиона запослених Американаца, није испунио очекивања која су га пратила када је уведен, 1978.

То је такође индивидуални пензијски рачун на који уплаћује запослени, а у неким случајевима, где је то предвиђено радним уговором, и послодавац. Главна мана му је што се он оплођава на берзи, што значи да је изузетно ризичан.

То се нарочито показало у великој рецесији 2009, када су ти фондови драстично изгубили на вредности. Део је, додуше, повраћен после опоравка привреде и послекризног берзанског успона, али је то онда открило још једну велику ману. Тим фондовима управљају специјализоване инвестиционе куће које стално повећавају своју провизију на ову услугу, што умањује вредност улога.

Просечно доба у којем Американци данас одлазе у пензију је 61 година (2003. је било 59, а деценију пре тога 57). Према истраживању Галупа, спроведеном у јануару, практично сваки други припадник генерације која је пред пензијом не рачуна да ће престати да ради пре него што наврши 66 или још касније.

Овде иначе не постоји старосна граница када по закону мора да престане да се ради: право на рад је основно грађанско право које не може да се ограничава, старосна граница би била проглашена дискриминацијом.

Компаније, међутим, имају начина да ветеранима ставе до знања да је њихово време завршено: они чији је допринос неопходан и у њиховом позном добу, нису у већини.

М. Бекин

задрже садашњи животни стандард је велики и у релативним и у апсолутним бројевима: 6,6 милиона (хиљада милијарди) долара. То је само нешто мање од половине укупног годишњег обрта (брuto националног дохотка) целокупне америчке економије (15 милиона).

Пензионерска криза је дакле на помолу, па зато није било изненађење када је у недавном говору о стању нације, председник Барак Обама изашао са предлогом како да се та криза бар донекле ублажи. Предложио је да се оснује нова врста пензионерске штедње, названа „Мој пензионерски рачун“, што се, као скраћеница, на енглеском изговара као „Мајра“.

„Мајра“ је једноставан концепт. Они са средњим и нижим примањима, на основу председничке уредбе (није, дакле, потреб-

сичним пензијским фондовима који су изложени берзанским ђудима.

Та инвестиција би била ослобођена пореза (пореска каса би због тога у следећих 10 година била „краћа“ за око 17,6 милијарди), а што је најважније, званични спонзор ове штедње била би влада, односно министарство финансија.

Иако се на први поглед чини да је ово једноставно а спасоносно решење, детаљније анализе које су уследиле показале су да је реч о кораку у добром смеру, али и да је „Мајра“ далеко од свеобухватног решења за проблем.

Главна предност се своди на оно старо: боље ишта него ништа. Обвезнице америчке државе јесу данас најпоузданији финансијски инструмент и најсигурнија инвестиција, али далеко од тога да су и нај-

ПРОСЛАВА СВЕТОГ ТРИФУНА У КРАЈИНСКОМ ВИНОГОРЈУ

У част родне године и доброг вина

Туристичка организација и Месна заједница Рајац, под покровитељством општине Неготин, и овог 14. фебруара уприличиле су манифестацију „Свети Трифун на Рајачким пивницама“. Овај догађај који се поводом славе виноградарска одржа-

ва већ осам година прерастао је у лепу традицију источне Србије. Душан Петровић, директор ТО општине Неготин, каже да су и вино и подруми у којима се оно чува на Рајачким пивницама све познатији.

Некада је на овом подручју било саграђено,

по посебним, вину прилагођеним, стандардима, око 300 пивница. Крајем 20. века у виноградарским селима било је све мање посла, па и активних винограда, јер су људи одлазили у град, надајући се бољем и лакшем животу. Са њима је одлазила и идеја да се сачувају пивнице, традиција и српске вредности. Зато су оне у већини села где их има (Рајац, Рогљево, Смедовац, Тамнич, Штубик) годинама пропале да би се, коначно, почетком овог миленијума потомци времешних мештана поново вратили својој дедовини и виноградарству као перспективној производњи, заснованој на познатој претпоставци о квалитетном земљишту и повољним климатским условима. На Рајачким пивницама данас је активно око сто њих. Половина је променила изглед захваљујући тренду развоја сеоских домаћинства и руралног туризма. Поносни на очувану традицију готово сви Рајчани активни виноградарски су поводом Светог Трифуна, славе и заштитника винара и виноградарска, 14. фебруара отворили врата својих подрума у којима у бурадима спава и одмара вино, чекајући госте. Тиме је званично отворена и овогодишња виноградарска сезона у Крајинском виногорју.

Ј. Станојевић

Највећи празник виноградарска

Осма манифестација „Свети Трифун на Рајачким пивницама“ отворена је славском и винском здравицом, а у програму којим се славило име заштитника винара и виноградарска учествовали су песници Саша Скалушевић и Горан Вучковић, чланови Крајинског књижевног клуба. Уметничком програму претходила је церемонија резања славског колача. У виноградима рајачких домаћина на Светог Трифуна орезани су први чокоти лозе, уз благослов свештеника за почетак нове родне године.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ПТТ БЕОГРАД

Збогом, тензијо – добар дан, пензијо

После заједничког рада и живота у великим системима Поште и Телекома Србија АД, дугогодишње колеге и пријатељи наставили су и даље да се друже и путују. Захваљујући свом удружењу које их окупља и брине о њима, они заједно проводе заслужене пензионерске дане.

Удружење има Комисију за културно-забавни живот пензионера, чији је задатак да направи годишњи план сусрета и путовања и о томе обавести све чланове. Прошле године Удружења је прославило 40 година постојања, а комисија је у том дугом периоду организовала многобројна дружења и путовања. Путовало се по Србији, али и у Требиње, Мостар, Дубров-

Са путовања у Париз априла 2013.

ник, Херцег Нови, Минхен, Париз, Братиславу, Праг, Карлове Вари, Рим, Помпеју и Напуљ.

Сва та путовања помогла су да се испуне некадашњи мла-

далачки снови бројних пензионера, за шта су дубоко захвални Фонду ПИО и туристичкој агенцији преко које су путовали.

– Уговор о пословној сарадњи

између РФПИО и туристичке агенције омогућио нам је да и поред скромних пензија уживамо у лепоти путовања и пензионерског живота, плаћајући аранжмане на више месечних рата, не угрожавајући превише свој лични буџет – поручују из Удружење пензионера ПТТ Београд.

За ову годину планирани су нови сусрети и туре по Србији и ван ње, у земље окружења и градове Европске уније, попут Венеције, Падове, Вероне, Беча, Будимпеште...

Чланови овог удружења кажу да се надају да ће подстаћи и остале пензионере да следе њихов пример, како би улепшали своје пензионерске дане.

Љ. Чепић

Слике о људима и времену

Некадашњи старешина ЈНА Маринко Антић, рођен у Пироту, настањен на обали Дунава у Земуну, ускоро улази у десету деценију живота, али га љубав према фотографији не напушта. Где је он, ту је и фотоапарат јер, како каже, увек има нешто што вреди снимити.

Прави је мајстор у изради фотографија, и то у црно-белој техници. Не зна број направљених фотографија изложбеног формата, а ни време проведено на њиховој изради у мрачним коморама није никада мерио. Његове фотографије садрже и народну мудрост, филозофију живота, мисаоност, оптимизам и раздраганост.

Учесник је многих изложби и освајач више од деведесет награда, диплома и похвала. Међу ретким је фотоамањерима који имају звање наставника фотографије, а то му је омогућило да путем курсева оспособи близу хиљаду фотоамањера. Многи су надмашили свог учитеља, на шта је он поносан. За дигиталну фотографију Маринко каже:

– То је заиста револуција у фотографији, али ја волим кад радим фотографију да уложим знање и труд. Црно-бела слика увек ће имати место на небу фотографије.

Све ове резултате постигао је у слободно време, уз велико

разумевање породице, којој је неизмерно привржен. Његов стан је мала изложбена галерија у којој има фотографија старих и више од педесет година. Фотоапарати којима је снимао нису били врхунски, али то му није сметало да прави фотографије високог техничког и уметничког квалитета. Уз то, Маринко воли и да скупља фотоапарате, а посебно се поноси једним којим је такође његов вршњак.

Маринко Антић је 1960. био један од оснивача фото клуба при Дому ЈНА у Београду и остао у њему до гашења – 2000. године. Клуб је био отвореног типа и чинили су га љубитељи фотографије од основаца до доктора наука. Изузетно добра сарадња била је са школама, студентима, радним колективима и свакако са припадницима ЈНА, а клуб је организовао у просеку по три изложбе годишње. Највећи део тог огромног посла обављао је алфа и омега клуба, Маринко Антић. Захваљујући њему и његовој ангажованости, клуб је толико година опстао и постигао завидне резултате, посебно

на популаризацији фотографије. Треба истаћи и Маринково ангажовање и труд на издавању Фото алманаха клуба за период од 1960. до 2000. године.

Поред активности у сфери фотографије, увек је био акти-

ван и у „Народној техници“, и за тај труд добио је бројна вредна признања: две плакете „Борис Кидрич“, Плакету града Београда, Плакету НТ Стари град и Плакету Дома ЈНА Београд.

М. Радосављевић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА БЕЛА ЦРКВА

Помоћ Покрајине и локалне самоуправе

Општинско удружење пензионера Бела Црква недавно је од покрајинске администрације добило поклон пакете из робних резерви за 320 пензионера са најнижим примањима. Пакете са прехранбеним производима добили су пензионери из Беле Цркве и околних места.

Удружење је недавно добило и нови телевизор, који им је уручио председник Скупштине општине Ненад Живановић.

Општинско удружење пензионера Бела Црква, које окупља више од хиљаду пензионера, поред својих редовних активности брине и о друштвеном и културном животу својих чланова. Редовно организују празнична друже-

Са једне од ранијих свечаности

ња у својим просторијама, па ће тако заједно прославити и Дан жена.

Према речима председнице Удружења, Анђелије Стошић, у наредном периоду у плану су дружења и спортски сусрети са пријатељима из других удружења Јужног Баната и Војводине, а планиран је и излет у Рачу Крагујевачку.

– Имамо добру сарадњу са локалном самоуправом која нам помаже око организације излета, са Савезом пензионера Војводине, што нам омогућава редовно снабдевање свим потрепштинама, а такође и са Филијалом Вршац Фонда ПИО око слања наших чланова на рехабилитацију у бање Србије о трошку Фонда – истакла је Анђелија Стошић.

Д. Кораћ

БЕОГРАД

Најстарији за најмлађе

Под слоганом „И ми смо били бебе“ чланови београдских дневних центара и клубова за старије организовали су 14. фебруара хуманитарну акцију „Љубавни напитака за Београђане“, обележавајући тако празник који слави љубав.

На три локације, у Кнез-Михаиловој, Делта ситију и Имо центру, чланице Отворене радионице удружене креативности Радне јединице Дневни центри и клубови Установе Геронтолошки центар Београд изложиле су своје рукотворине – „љубавни напитака“ и штрикане патофнице за бебе. Куповином ових производа Београђани су се укључили у акцију за прву бебу рођену 14. фебруара.

„Љубавни напитака“ је добитник златне дипломе на изложби напитака по оригиналним рецептурама чланова клубова у оквиру завршних свечаности 2013. Овај јединствени напитака – ликер од кафе справила је чланица клуба „Савски венац 3“, Љиљана Шћекић.

Циљ акције је промовисање породичних вредности и породице као елементарне заједнице и темеља сваког напредног друштва. У склопу манифестације у Центру за дневни боравак старијих лица на Врачару одржана је ревија штриканих и хекланих одевних предмета за бебе које су носили мали манекени, унучи и праунучи чланова клубова. **М. М.**

БЛАЦЕ

Дрва на поклон

Пензионери из Блаци, свакодневни посетиоци пензионерског дома, неће више морати да се брину за огрев у својим просторијама. Шумска секција у Куршумлији, која послује у саставу Србијашума, поклонила је Општинској организацији бачких пензионера 12 кубика дрва за огрев.

– Пријатно смо изненађени овим поклоном – рекао је председник пензионера у овој топличкој општини, Десимир Ђорђевић, нагласивши да је ово за бачку организацију значајна донација. Наиме, због недостатка новца било је доведено у питање грејање највеће просторије, где се пензионери углавном окупљају. **Ж. Д.**

РУМА

Стари у „Змајевој“ школи

Корисници Геронтолошког центра „Срем“ недавно су посетили румску Основну школу „Змај Јова Јовановић“, да би присуствовали приредби ученика и маскенбалу.

Иако су до сада готово увек стари примали децу у својој установи, овога пута су малишани били домаћини. После песме и игре, станарима Геронтолошког центра „Срем“ приређен је ручак, а добили су и поклоне које су основци сами израдили. **Д. Р.**

ПРОКУПЉЕ

Настављају да помажу

Руководство Општинске организације пензионера инвалида у Прокупљу наставља да помаже своје тешко оболеле чланове.

– Из наших скромних средстава, углавном од чланарине, у јануару смо већ организовали прву од неколико овогодишњих акција посета и пружања помоћи оболелим члановима. То је скромна по-

моћ од неколико стотина динара, али нашим пензионерима је најважније што их посећујемо јер, како кажу, тако знају да има оних који мисле о њима – каже председник Срба Кандић.

По његовим речима, акција ће трајати до краја године, а у плану је тридесетак посета најугроженијим члановима.

Ова пензионерска организација броји око 1.600 чланова, а чланарину плаћа њих 1.100. Осим посета, до краја године биће организовано 12 излета. Прошле године пензионери, чланови ове организације, посетили су Копаоник, Оплењак, Врњачку и Сокобању, путовали су на Жупску бербу, на Роштиљијаду у Лесковцу и у још нека знаменита места у Србији. **Ж. Д.**

КЊАЖЕВАЦ

Отворено срце за љубав и вино

Свети Трифун, заштитник пољских усева и винограда, обележен је и ове године у Књажевцу, као и Дан заљубљених. Виноградари су обишли своје винограде, резали покоју лозу и залили је вином. Иначе, у источној Србији светог Трифуна називају и резач или зарезој.

У Књажевцу се Свети Трифун обележава традиционално, а неки га и славе. Славиша Ђирић Пицерица сваке године са пријатељима зариза лозу и залива је вином, а овај пут окупило се око 200 виноградара, угоститеља и љубитеља вина

да обележе свој празник. Књажевац, напоменимо и то, има више од двадесет винарија, које производе различите сорте вина.

У оквиру обележавања Дана заљубљених у књажевачком Завичајном музеју је одржано „Вече отвореног срца“. Ова манифестација већ 23 године окупља различите уметнике (вајаре, сликаре, фотографе), а овог пута на традиционалној ликовној изложби представљени су радови 38 уметника из Ниша, Београда и Књажевца. О музици је бринуо бенд „Революционари“, а окупило се више од 150 љубитеља слика, поезије, вина. „Вече отвореног срца“ је једно од најзначајнијих културних дешавања у Књажевцу.

Организатори кажу да ће традицију чувати и неговати, уз наду да ће неке млађе генерације преузети бригу о одржавању ове лепе манифестације.

Д. Ђ.

СВРЉИГ

Здравствена трибина

Удружење пензионера „Дервен“ из Сврљига недавно је организовало здравствену трибину на тему „Зашто немам ни основно здравље у 21. веку“. На трибини, на којој је говорила прим. др Мирјана Бабић Симић из Београда, посебно је било речи о приоритетима здраве исхране и здравља уопште.

У оквиру здравствено-социјалне заштите ово удружење је, у сарадњи са општином Сврљиг, кроз заједнички пројекат обезбедило и поделило прехранбене пакете својим најсиромашнијим члановима.

С. Ђ.

КИКИНДА

Светковали све по реду

Удружење пензионера кикиндске општине посветило се, поред очувања друштвеног стандарда својих чланова, и неговану народних обичаја. Формирањем пензионерског КУД „Сунчана јесен“ нагласак је стављен на традицију организовањем прикладних активности и светковањем празника.

Крај прошле и почетак ове године обележени су прославама у низу. Лањска јесен је упамћена по Трећој смотри изворног народног стваралаштва старих са више од 150 чувара баштине, а окупила их је поново „Сунчана јесен“. Прославе обе Нове године обориле су рекорд по дуговечности декорације за коју је утрошено само 4.000 динара, захваљујући добровољном раду тридесетак чланова и симпатизера овог КУД-а. Ефектан декор трајао је месец дана па су у његовом пријатном амбијенту уживали и свакодневни посетиоци Клуба за дневни боравак.

Посебан догађај била је овогодишња прослава Савиндана, славе Општинског удружења пензионера. Међу 156 свечара и гостију били су и представници пензионерских организација из Земуна, Апатина и Тамишвара. Кума славе била је Јела Величковић, а обред је служио протојереј Миленко Сандић.

С. З.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Традиција се наставља

Удружење пензионера београдске општине Палилула одржава традицију да сваке године организовано посети међународну манифестацију Сланинијада у Качареву. Увек се јави велики број наших чланова који желе да путују на овај догађај, па иако се Сланинијада одржава

у другој половини фебруара, наши пензионери се интересују и пријављују већ у децембру. Ову манифестацију у највећем броју и посећују управо пензионери јер желе да мало изађу из куће, али и да купе нешто од тих специјалитета за децу и унуке. Међутим, цене су преви-

соке, како у Хали, где је највише излагача, тако и под шатром. Можда је то због скупог закупа тезги, али цене су толико високе као да желе да се за три дана обогате и да не раде ништа целу годину.

За оне пензионере који не знају, у Качареву постоји Гранд сала са триста места, која је врло добро организована. Ми из удружења Палилула се ту видимо и лепо дружимо са колегама из целе Србије. Цене су пристојне, ресторан има понуду за свачији џеп, а и музика је добра.

Ј. Драговић
Палилула, Београд

Некад и сад

Богата сировинама, али без капитала

Богатство државе сировинама између два рата било је толико да је у то време постојала неограничена могућност за развој индустрије. Готово да није било руде које није било у Југославији, па је ретко која земља у Европи онога времена имала тако разноврсно рудно благо. Краљевина СХС је била најбогатија држава железном рудом у Европи, и једна од најбогатијих у свету. По богатству налазишта бакарне руде Краљевина СХС се налазила на првом месту у Европи. Југославија је заузимала прво место у Европи у производњи оловне концентрисане руде,

а друго месту у производњи цинкане руде. Са својим бокситом омогућавала је седми део светске производње алуминијума. Резерве угља рачу-

нале су се на 2.331 милион тона, а водене снаге при ниском водостају на преко 3.500 милиона КС. Једино су у Европи Француска и Италија биле

испред Југославије у погледу богатства водених снага.

Једино што је Краљевини недостајало био је – капитал. Капитал за отварање рудника и хидроелектрана, капитал за изградњу путева и пруга, капитал за утемељење индустријских погона и прерађивачких творница, капитал за електричну и телефонску мрежу. Капитал је могао да дође из домаћих или страних извора. Али, ниједан од тих извора у првих десетак година живота Краљевине (1918–1929) управљачка елита није искористила.

(С. Антонић, Модернизација у Србији: три недовршена таласа...)

Десета акција „Најбоље из Србије”

Привредна комора Србије, Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација и дневни економски лист „Привредни преглед” позвали су компаније да учествују у десетој акцији „Најбоље из Србије”.

Подстицањем развоја јаким брендова унапређује се конкурентност домаће привреде, повећава препознатљивост робе са ознаком „made in Serbia” и олакшава продор наших компанија на међународно тржиште.

Признање „Најбоље из Србије” овога пута се додељује у 25 категорија: проглашавају се 23 по-

НАЈБОЉЕ ИЗ СРБИЈЕ
BEST OF SERBIA

бедника за 2013. годину и два деценијска – за најбољи робни и корпоративни бренд у протеклих десет година. У акцији могу да учествују сва предузећа која послују у Републици Србији, конкуришући за признање у одређеним категоријама, зависно од своје делатности, प्रकारа предузећа и бренда.

Победници у акцији „Најбоље из Србије 2013” биће проглашени у априлу, а лауреати добијају право да користе знак акције као симбол квалитета и поверења потрошача и пословних партнера.

Ј. О.

Породична пензија за удову

Д. Цоњић: Рођена сам 11. 11. 1964. године. Муж ми је умро 2006. године. Син (1991. год.) је остварио породичну пензију и завршава студије ове године. Занима ме да ли ја имам право да наследи породичну пензију након што син заврши студије и када бих остварила то право?

Одговор: Према нашем Закону о ПИО, да би удова могла да оствари право на породичну пензију, потребно је да је у моменту смрти супруга или у моменту престанка права на породичну пензију детету имала навршених најмање 45 година живота. С обзиром на то да наводите да Ваш син још прима породичну пензију, то значи да Ви испуњавате услов за остваривање права на породичну пензију јер ћете имати наврше-

них 45 година (и више) у моменту када њему престане право на пензију. Пензију ћете моћи да примате по навршењу година живота које су прописане важећим законом, односно када будете имали 53 године живота. Табеларни преглед услова за остваривање права на породичну пензију у наредном периоду, а према сада важећим прописима, можете погледати на нашем сајту www.pio.rs, у одељку „Остваривање права“.

Захтев за аустријску пензију

В. Драгутиновић, Врбовац: У Аустрији имам 150 месеци рада, а у Србији један месец. Имам 66 година. Да ли имам право на аустријску пензију и коме да се обратим?

Одговор: Између Србије и Аустрије постоји Споразум о социјалном осигурању, што значи да Ви можете поднети захтев за остваривање права на аустријску пензију преко Фонда ПИО Србије, који ће Ваш захтев проследити надлежном аустријском органу. Након спроведеног поступка, аустријски орган ће одговорити на Ваш захтев и Ви ћете добити решење на кућну адресу.

Захтев можете поднети надлежној филијали ПИО у месту где живите, а он ће бити про-

слеђен Дирекцији Фонда у Београду, као надлежној за поступање по међународним уговорима, или захтев можете и сами директно упутити на адресу РФ ПИО, Дирекција, Др Александра Костића 9, 11000 Београд. Захтев се подноси на прописаном обрасцу који се добија у филијали, а може се одштампати и са нашег сајта www.pio.rs. Списак документације се налази на самом обрасцу захтева и на нашем сајту у одељку „Међународни уговори“.

Пензија из Србије и из БиХ

Ј. Шаренац, Инђија: Моја мајка има 35 година и 4 месеца радног стажа и 59 година живота. У Босни и Херцеговини је остварила 19 година стажа, а у Србији 16 година и 4 месеца. Будући да у Србији има 15 година стажа, да ли на основу тог стажа има право на минималну пензију у Србији, плус пензију из БиХ? Како се остварује право на минималну пензију у Србији у њеном случају?

Одговор: Да би жена остварила право на старосну пензију у Србији у 2014. години потребно је да има навршених 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања или 53 године и 8 месеци живота и најмање 35 година и 8 месеци стажа осигурања. Према подацима које на-

водите, а имајући у виду важеће прописе у Србији, Ваша мајка испуњава услов за остваривање права на старосну пензију по навршењу 60 година живота. Када наврши потребне године живота, Ваша мајка треба да поднесе захтев за пензионисање надлежној филијали Фонда ПИО.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Накнада за погребне трошкове

И. Дудварски, Кикинда: Мој отац је преминуо 19. децембра 2013. као професор у пензији. Да ли моја мајка као носилац погребних трошкова има права (и под којим условима) на надокнаду штете? На сајту Завода за социјално осигурање пронашла сам информацију да се накнада трошкова исплаћује у висини једне и по месечне пензије, што се не поклапа са подацима које сам нашла на Вашем сајту. Да ли моја мајка има право на обе надокнаде и на који начин то може да оствари.

Одговор: С обзиром на то да је Ваш отац био корисник пензије, лице које је сносило трошкове сахране има право да оствари новчану накнаду за погребне трошкове од Фонда ПИО, у висини једне и по просечне пензије у Фонду у претходном кварталу у односу на дан смрти корисника. Ова врста накнаде је прописана као право из пензијског и инвалидског осигурања и може се остварити само код ове устано-

ве, а информација коју сте видели на сајту Завода за социјално осигурање је обавештење о томе која права можете остварити преко Фонда ПИО, као једне од установа социјално осигурања. То не значи да можете остварити накнаду за погребне трошкове и преко Фонда ПИО и преко Завода за социјално осигурање јер оваква врста накнаде не постоји према прописима Завода за социјално осигурање.

Ко има право на телесно оштећење

М. Стаменковић, Горње Поље: Пензионерка сам са инвалидитетом од 70 одсто, а у разговору са женама на клиници на којој сам се лечила чула сам да су неке од њих добиле новчану надокнаду због тога што су им извађени органи. Имам најнижу инвалидску пензију, 12.650 дин., у децембру 2011. године оперисана сам од карцинома утеруса, после тога сам ишла на зрачну и хемотерапију. Од тог дана до данас нисам добила никакву надокнаду. Да ли је тачно да се добија новац? Имам 42 године, била сам на 25 зрачних површинских терапија, три дубинске и три хемотерапије. Уколико имам било каква права, могу вам доставити потребну документацију.

Одговор: Новчану накнаду за телесно оштећење може остварити само осигураник код кога је дошло до губитка, односно оштећења појединих органа или делова тела као последица повреде на раду или професионалне болести. Значи, ако је реч о болести ван радног односа, а поготово ако је до оштећења дошло у току коришћења пензије, нису испуњени услови за признавање права на новчану накнаду за телесно оштећење. Право на новчану накнаду за телесно оштећење по основу болести ван рада постојало је по прописима до 31. 12. 1996. године, а након тога је ова врста накнаде предвиђена само ако је до телесног оштећења дошло због повреде на раду или професионалне болести. Међутим, Вама се свакако може утврдити проценат телесног оштећења, а у зависности од процента телесног оштећења можете остварити неке повластице у случају увоза и регистрације возила.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ТИХО ШУМИТИ	ДРЖАВА У ЕВРОПИ	МЕСТО У СРБИЈИ	НА ТАЈ НАЧИН	ЈЕЗЕРО У ФРАНЦУСКОЈ	ИЗРАСТИ, ПОРАСТИ	ВРСТА МЕДИТЕРАН- СКЕ БИЉКЕ
ШЕСТИ ДЕО ЦЕЛОГА							
БУНА, ПОБУНА							
ВРСТА ПТИЦЕ							
ДЕО ВОЈНИЧКЕ ОДЕЋЕ							
ИМЕ ПЕВАЧИЦЕ БЕКУТЕ				ОСТРВО ЈАДРАНА ОЗНАКА ШПАНИЈЕ			
ЦРТИЦЕ У ПИСАЊУ					ОЗНАКА ЗА ТОНУ ОЗНАКА ЗА ВРАЊЕ		СТАНОВНИЦА АТИКЕ
ИСТОК-ЈУГО- ИСТОК (СКР.)				ПРЕКО (ЛАТ.) РЕКА У ИТАЛИЈИ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРВО СЛОВО ВРСТА ВЕТРА		ПРИМЕР (СКР.) ИЗДАНАК ДРВЕТА			ТЕМПЕРАТУРА ВУЛКАНСКА МАСА	
ОЗНАКА РЕОМИРА		ОЗНАКА ЛОЗНИЦЕ РАДНИК У КАРТОТЕЦИ			СИМБОЛ ЛИТИЈУМА ДЕО КУЋЕ		
ГРАД У ИЗРАЕЛУ				КАРТАШКА ИГРА 22.СЛОВО АЗБУКЕ			
СТЕГ, БАРИЈАК							
БАШТА				ЈЕЗЕРО У ТУРСКОЈ КАМЕН (ПЕСН.)			
ПОСТОЈБИНА ОДИСЕЈА						ОЗНАКА ЗА КАРАТ ЗАЈАМ	
ЖЕНСКО ИМЕ							
ОСНОВНА ТАРИФА (СКР.)			ТИШИНА СПОКОЈ ОБЛАСТ, ПОЈАС				ДЕСНА ПРИТОКЕ НЕРЕТВЕ
ЗАСЕК НОЖЕМ				ПЛАНИНА У СРБИЈИ НИЈЕ ТЕЖАК			
ВИТИЧАСТА ЗАГРАДА У ПЕСМИ							
ЖЕНСКО ИМЕ					ИМЕНИЦА (СКР.) ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	САВРЕМЕНО ОРУЖЈЕ						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: искорақ, стотина, коситар, увирати, салама, трач, сб, вац, к, р, еч, мола, њ, волан, анадоза, козара, сала, п, т, литар, ум, тупа, реферат, штитарке, ило, ар, јакост, арапкир

Милеико Јосановић

Молим за реч

Пензионери су све издржљивији. Поред своје деце, издржавају и унуке.

Астрономски рачуни за струју. Да ли нам стижу из ЕПС-а или из опсерваторије?

Ама, саставићу ја крај с крајем. Али, никако да дођем на почетак.

Лекар ми је забранио слано, слатко, масно, љуто... Сад целу пензију могу да стављам на страну.

Иза сваког успешног мушкарца стоји пет, шест управних одбора.

Масовно се повећавају уста, груди... Има ли и неки силикончић за повећавање пензије?

Ником немојте рећи да сте јели три пута дневно. Околина не прашта туђе успехе.

Дејан Патаковић

Доскоци

Није мене срце откуцало. Комшије су биле много брже.

Слобода говора важи само за оне који имају шта да кажу.

За разлику од бокса, у политици је све дозвољено.

Кад би свако бринуо своју бригу, живели бисмо без брига.

Сређа прати храбре. Зато је и нема код нас.

Тражећи длаку у јајету, налетели смо на мућак.

Ми неке проблеме ни у укрштеним речима не можемо да решимо.

Пробуђени део народа прави нам проблеме. Тражи да једе.

Тешко је Србе дозвати памети. Расута је по свету.

Видео сам сређне Србе. На разним континентима.

Раде Ђерговић

Шаховски проблем

Евгениј Богданов

„Пограничник на Тихом океану”, 1973.

Решење проблема у следећем броју.

Решење из прошлог броја:

Дх1!

Варке: 1.Да2?-Сф7!,

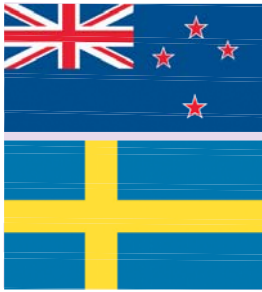
Дб1?-Сф5! 1.Де5?-Сг8!

Борба даме и скакача у изнудници са неочекиваним првим потезом.

Мат у два потеза

Да ли сте знали ...

– да је Нови Зеланд био прва самостална држава која је женама дала пуно право гласа, и то још 1893. године? У Европи је то прва учинила Шведска, где су на локалним изборима жене могле да гласају још од 1862, а опште право гласа су добиле 1909. године.

– да је 1894. Јужна Аустралија женама дала право да буду биране у парламент, што је чини првом државом у свету која је то учинила?

– да су сифражетски покрет чиниле жене које су се бориле и избориле за право гласа жена? Покрет је настао у другој половини 19. века, а први резултати остварени су почетком 20. века, када су жене у неколицини држава оствариле ово политичко право. Ипак, прави крај ове борбе уследио је тек након завршетка Другог светског рата.

– да је Швајцарска на федералном нивоу право гласа за жене увела 1971. године (последња у Европи), с тим што је кантон Апенцел Инероден женама то право дао тек 1990?

– да су жене у Србији, у оквиру тадашње Југославије, право гласа добиле 11. августа 1945? Могле су да гласају већ следеће године на првим скупштинским изборима у Србији после Другог светског рата – на изборима за Уставотворну скупштину НРС.

– да је Сиримава Бандаранаике, легендарна политичарка Шри Ланке, била прва председница владе на свету? Она је 20. јула 1960. постала прва жена премијер на свету, шест година пре Индире Ганди у Индији.

Током четрдесетак година своје политичке каријере три пута је била на

челу владе Шри Ланке, а широм света је постала позната као један од вођа Покрета несврстаних.

– да је прва и једина жена председница владе не само у некадашњој Југославији, него и у целој историји социјализма у 20. веку, била Милка Планинц? Она је на челу Савезног извршног већа СФРЈ била од 1982. до 1986. године и тај период је познат по оштрим мерама штедње (вођња аутомобила по систему пар-непар, бонови за бензин итд.).

Лековите (љубавне) мисли

Женско срце је као сат. Уколико нисте са њим пажљиви, то ће вас скупо стајати.

Заједнички наступамо. Ја играм како жена свира.

Пружио сам јој прст, а она ми одмах ставила бурму.

Брана Николвић

Жена ми не зна граматику. Никако на куповину скупих хаљина да стави тачку.

Захваљујем ТВ серијама из Турске. Како бих друкчије могао да проведем време с друштвом у кафани.

Ту девојку „читам као књигу“. Значи, слабо.

Љубав је као цвет. Ако се не залива нежношћу, пропада.

Душан Старчевић

Мисли

Пао ми камен са срца, још да се ослободим оног из бубрега.

Уместо до победе, стигосмо у по беде.

Неко има пет плата, а неко ниједну. У просеку – солидно.

Не тражи ђавола, доћи ће он и сам.

Иван Лазаревић

Некад се говорило у лице, сад говоре улице.

Истина је у вину. Зато код нас има мало винограда.

Ко је изгубио образ, изгубиће и доказ.

Како до стоте без срамоте?!

Лакше је напунити празан џеп, него празну душу.

Стево Бздилик